

GOVOR GREGUROVCA

Jembrih, Alojz; Lončarić, Mijo

Source / Izvornik: **Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, 1983, 8-9, 5 - 62**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:111:203622>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-23**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University of Zagreb, Centre for Croatian Studies](#)

ALOJZ JEMBRIH i MIJO LONČARIĆ

Zavod za jezik IFF, Zagreb

GOVOR GREGUROVCA VETERNIČKOGA

Najprije se daje geografsko-povijesni osvrt na selo. Prikazuju se fonologija, sinkrono i dijakrono, te morfologija, u kojoj se donose naglasni tipovi imenica i glagola. Dodana je tvorba deminutiva, augmentativa i ononimije, posebno muških i ženskih imena.

0. UVOD

0.1. Pri opisu osobina govora Gregurovca Veterničkog¹ (u općini Zlatar-Bistrica) ne mogu se zaobići relevantni povijesni, zemljopisni, vjerski i ostali uvjeti koji su utjecali na sadašnje govorno stanje, jer govor se ne može zamisliti bez ljudi i tla na kojem se oblikovao – ljudi i tlo imaju zajedničku povijest.

Budući da našoj dijalektologiji još uvijek nedostaju istraživanja mjesnih govora hrvatskih narječja, ovim prikazom želimo upotpuniti jednu od takvih praznina na karti kajkavskoga narječja. U našoj dijalektološkoj znanosti ima razmjerno malo radova koji se bave govorima kajkavskoga narječja centralnoga dijela Hrvatskog zagorja. Radovima J. Jedvaja, Stj. Ivšića, P. Ivića, A. Šojata i V. Zečević, Zv. Junkovića, S. Lukinović, W. Jakobyja, K. Svibena², postavljeni su temelji za istraživanje ostalih govora spomenutog prostora.

¹ Do g. 1900. iskazivano samo pod imenom Gregurovec, usp. M. Korenić, *Naselja i stanovništvo socijalističke republike Hrvatske 1857-1971*, Djela JAZU, knj. 54, Zagreb 1979, str. 783, bilj. 10. U ovom radu i mi ćemo ga tako označivati.

² Stj. Ivšić, *Jezik Hrvata kajkavaca*, Ljetopis JAZU, knj. 48, Zagreb 1936; J. Jedvaj, *Bednjanski govor*, Hrvatski dijalektološki zbornik, knj. 1, Zagreb 1956; P. Ivić, *Procesi rasterećivanja vokalskog sistema u kajkavskim govorima*, Zbornik za filologiju i lingvistiku, knj. 11, Novi Sad 1968; A. Šojat-V. Zečević, *Istraživanje kajkavskih govora u Hrvatskom zagorju*, Ljetopis JAZU, knj. 73, Zagreb 1969;

U Gregurovcu Vetemičkom (u daljem tekstu: Gregurovec) ispitanicima su bili seljaci koji stalno žive u selu: Josipa Jembrih, rođ. Cobović (69 god), Stjepan Kužir (64 god), Petar Kužir (88 god), Stjepan Vrbek (59 god), Ivan Vuđan (61 god) i Antun Gorski (58 god) iz Gore Vetemičke, kojima i ovdje najsrdačnije zahvaljujemo.

Govor Gregurovca i Gore Vetemičke, na kojoj se govori kao i u Gregurovcu, jedan od autora ovoga prikaza, Alojz Jembrih, snimio je na magnetofonsku vrpcu ljeti 1974. i 1975, i to većinom spontani govor, s više od 3000 riječi, u namjeri da opiše svoj materinji govor Gregurovca.

Ovim prikazom nismo iscrpili sva dijalektološka pitanja gregurovečkoga govora. On će biti predmet i novih istraživanja, osobito pri istraživanju šireg područja gregurovečke okolice, gdje će trebati posebno obratiti pažnju na govor Mihovljana, Šemnice Gornje i Šemnice Donje te Radoboja i Lobora.

0.2. Geografski položaj, povijest, stanovništvo

0.2.1. Gregurovec je selo od više zaselaka, smješteno u donjem Zagorju, u podnožju Gore Vetemičke³, i danas pripada općini Zlatar-Bistrica⁴, a mjesnom uredu u Mihovljanu, gdje se nalazi i osmogodišnja škola⁵, pošta, ambulanta s apotekom, zubar, župna crkva⁶, veterinarska stanica i prodavaonice. Od Krapine je Gregurovec udaljen oko 18 km, istočno prema gori Ivančici, a od Zlatara, sjeverno prema Novom Golubovcu, oko 20 km⁷.

S. Lukinović, *Zwei Mundarten nordwestlich von Krapina (Lužani zagorski, Petrovsko). Beitrag zur arealen Dialektologie des Kajkavischen*. Disertacija u rukopisu, Wien 1973; W. Jakoby, *Untersuchungen zur Phonologie und Prosodie einer kajkavischen Mundart (Gornja Stubica)*, Slavistische Beiträge, Band 75, München 1974; K. Sviben, *Glavni sustav govora zlatarskog kraja*, Kajkavski zbornik, Dani kajkavske riječi, Zlatar 1974; Z. Junković, *Jezik Antuna Vramca i podrijetlo kajkavskog dijalekta, dijakronijska rasprava*, Rad JAZU, knj. 363, Zagreb 1972. O Vramcu vidi također A. Jembrih, *Život i djelo Antuna Vramca; Prilog proučavanju starije hrvatske književnosti i povijesne dijalektologije*, Čakovec 1981, 1-297.

³ V. Dj. Szabo, *Kroz Hrvatsko zagorje*, Zagreb 1939, 22; vidi kartu, Comitatus Varasdiensis ichnographice delineatus per Ignatium Beischlag, ejusdem comitatus juratum geometram 1801, 1:75 000. Arhiv JAZU, Zagreb, sign. A-12.

⁴ V. Korenić, *n. dj.*, 781-784; usp. još Sabljar, *Miestopisni rječnik kraljevinah Dalmacije, Hrvatske i Slavonije*, Zagreb 1866, 129; *Pregled političkih i sudbenoga razdjeljenja kraljevinah Hrvatske i Slavonije i uređenja upravnih občinah*, Zagreb 1877, 60; *Administrativno-teritorijalna podjela i imenik naseljenih mjesta NRH*, stanje 1.V 1951, Zagreb 1951, 114.

⁵ U Gregurovcu se nalazi osnovna škola s četiri razreda, a od petog do osmog razreda djeca polaze u Mihovljan, 5-7 km.

⁶ O povijesti župe Mihovljan v. najnoviji diplomski rad pri Katedri za crkvenu povijest, kat. teol. Fakultet u Zagrebu: A. Pakrac, *Župa sv. Mihaela arkandela u Mihovljanu*, Zagreb 1981, 1-149.

⁷ Novi Golubovec se od 1900. iskazuje Golubovec kolodvor, a 1910. i 1931. Golubovec Veternički. Korenić, *n. dj.*, 783, bilj. 25. Danas se u tom Golubovcu nalazi zdravstvena stanica, apoteka, dvije prodavaonice, tri gostionice, osmogodišnja škola. Stare ugljenokope zamijenio je novi pogon "Prvomajske".

U Novom Golubovcu nalazi se željeznička stanica, odakle se putuje preko Lepoglave i Ivanca u Varaždin (jedan sat vožnje). Da bi Gregurovčanac pravodobno stigao na vlak u N. Golubovec, potrebno mu je pola do sat hoda (ovisno o udaljenosti pojedinoga zaseoka). Toliko treba i do Mihovljana. Gregurovec ima danas oko 120 kuća s više od 630 stanovnika.

0:2.2. Prostor na kojem se smjestio današnji Gregurovec može se propješaciti za dva sata (istok-zapad). Na podnožju Gore Veterničke (selo) i Veternice (selo i gora), na njihovim izbočenim brežuljcima i uvalama smješteni su veći i manji zaseoci, nazvani po prezimenima svojih stanovnika. Gregurovčanci ih zovu selima. To su: Vučkuovići (Vučković), S'inkovići (Sinković), J'ugi (Jug), Svę:c'i (Sveteć), K'ukulj (Kukulja), C'obovići (Cobović), Kl'arići (Klarić), Gr'ozdęki (Grozdek), Vò:ki (Vuk), Pl'ukavci (Pljukavec), Škud:r'i (Škudár), Lù:kaći (Lukać), J'ęmbrihi (Jembrih), Kužier'i (Kužir), C'icnjaki (Cicnjak), Mi'h'alčevići (Mihalčević), Kova:č'i (Kovač), Lati:n'i (Latin), Tęręta:n:k'i (Terstenjak), Pr'ętkovići (Pretković), Pętręč'ići (Petričić), Tu:šk'i (Tušek), Buj'anići (Bujanić), V'ęrbęki (Vrbek)⁸.

Južno od sela prema *Graberju*, *Šikadu*, *Mihovljanu* i *Sutinskim Toplicama* prostiru se oranice, livade (trá:niki) i šume (h'ostę), dok se vinogradi (tę:rsja) nalaze u blizini spomenutih zaseoka na obroncima *Gore* i *Veternice*.

⁸ U zagradi je standardni oblik prezimena. U leksiku prezimena SRH, Zagreb 1976. nalazimo prezimena koja su najbrojnija u Gregurovcu Veterničkom. To su: Vučković 42 (6), Cicnjak 27 (5), 1 (-), Petričić 40 (6), Škudar 54 (10), Vuđan 66 (14), 1, Vrbek 48 (8), 1, Cobović 10 (3), 1, Jembrih 70 (12), 2 Klarić 13 (3), 1. Dva su prezimena zabilježena samo u Gregurovcu: Mihalčević 8 (2) i Kužir 33 (5), 2. Prezimena današnjega Gregurovca Veterničkoga susrećemo već u *Regestu* iz g. 1598. To su zapravo prezimena onih seljaka (*kolona* i *inkvilina*) koji su obitavali na posjedu selišta lepoglavskih pavlina: Gregurovca, Veternice, Kuzminca i Gore koja se u *Regestu* pa i kasnije u 17. st. spominju pod jednim nazivom Prigorjae, a u 18. st. u spisima pavlina u Lepoglavi kao *Possessio Veternicza*. U vezi s *Regestom* iz godine 1598. usp. J. Adamček – I. Kampuš, *Popisi i obračuni poreza u Hrvatskoj u XV i XVI stoljeću*, Izvori za hrvatsku povijest 3, Zagreb 1976, 479-512, posebno 510.

U *Regestum Comitatus Warasdiensis super connumeratione domorum Anni 1598* spominje se tzv. *Prigorjae religiosorum dominorum fratrum eremitarum de Lepegawa*, dakle posjed lepoglavskih pavlina. Od 84 upisana u *Regestu* bilo je 45 kolona, 27 inkvilina i jedan servitor. Prigorje u to doba ima ukupno 71 domus. Kolon je kmet, *okućen seljak, koji sjedi na tuđem ždrijebu, selu, selištu; vlasnikom je zemlje gospodin zemaljski, vlastelin (...)* Kmet ima (...) *rabotati, težake, podvoz davati vlastelinu*. Inkvilini ili želiri bili su podvrsta kmetova, obično s manjim posjedom na krčevini, a nazivaju se i frajmani. Takvi bi naselili područje koje im je zemaljski gospodar posebno odredio, to se područje nazivalo frajmanščina. Usp. Vl. Mažuranić, *Prinosi za hrvatski pravno-povijesni rječnik*, JAZU, Zagreb 1908-1922, I, 437; J. Adamček, "Agrarni odnosi...", 418-421. Na posjedima pavlina u Lepoglavi bilo je g. 1598. 27,7% inkvilina. U *Registu* iz g. 1598. spominju se *koloni* prezimenima kakva se i danas iskazuju u Gregurovcu Veter.: *Wochkowych* (Vučković), *Zynkowych* (Sinković), *Grozdek*, *Petričich* (Petričić), *Myhalchewych* (Mihalčević), *Wogyan* (Vuđan), *Terstennyak* (Terstenjak), *Kowach* (Kovač), *Klarych* (Klarić), *Czeboiyeh* (Cobović); od tih su Grozdek, Terstenjak i Cobović upisani kao inkvilini.

U vezi s prezimenima valja svakako usporediti i popis posjeda lepoglavskih pavlina iz g. 1737. koja se javljaju na posjedu Veternice, pod koji posjed spada tada i Gregurovec. Neka se od prezimena podudaraju s današnjim prezimenima u Gregurovcu. V. *Plemićki posjedi prije regulacije Županije Varaždin*, kutija IV, fasc. 6, br. 96 i kutija III, fasc. 4, br. 56: Popis težaka na dobrima Šikad, Graberje i Prigorje, obaveznih lepoglavskom samostanu, ožujka 1737. Isprave se nalaze u Arhivu Hrvatske u Zagrebu.

0.2.3. Povijest Gregurovca možemo pratiti od konca 14. stoljeća, kada je Celjski grof Herman II. od kralja Sigismunda II. dobio čitavo Zagorje (1399). Povijest spominje nekoliko razloga zbog kojih se to dogodilo. Najvažniji je taj što je Herman oslobodio Sigismunda II. iz zatočeništva u Ugarskoj.⁹

Važni izvori za povijest sela Gregurovca i njegove sudbine kroz stoljeća nalaze se u *Acta claustris paulinorum de Lepoglava*, dakle u arhivu samostana pavlina u Lepoglavi¹⁰, jer Gregurovec je od osnutka samostana pa do ukinuća pavlina, za vrijeme Josipa II, godine 1786, bio integralni dio posjeda lepoglavskih pavlina što su ga imali iza Očure, s južne strane Ivančice.

Donja povijesna granica u kojoj se spominje Gregurovec seže u godinu 1455.

Budući da pavlini u Lepoglavi nisu imali nikakvih isprava (*hactenus scripturae usuf-fagio et testimonio non inscriptam*)¹¹ o posjedima darovanim od grofova Celjskih Hermana II. i Fridrika II, zamoli prior samostana Ivan da takvu ispravu izda Ulrik II. Celjski (1406-1456). Ulrik je to i učinio; u povelji kojom potvrđuje sve beneficije svojega djeda Hermana II. i oca Fridrika II, pavlinima u Lepoglavi oduzima selo Gredu kod Maruševca, a u zamjenu im daje na južnoj strani Ivančice, u okolici gore Veternice, selo Gregurovec. Prilažemo izvadak iz spomenute povelje iz godine 1455.

(...) *Nos Ulricus dei gracia Cilie Zagorieque Comes etc. nec non regnorum Dalmacie, Croacie et Sclavonie banus (...) ex nunc eidem claustris nostro de Lepaglawa, et fratribus heremitis in eodem deo servientibus et pro tempore constitutis, talem fecimus et facimus pro eius quietem et ampliori sustentacione disposicionem perpetuo duraturam, quod unam villam ipsius claustris nostri de Lepaglawa Greda vocatam, in predicto districtu de Zagoria et comitatu Warasdiensi, ac prope possessionem Nobilium de Mariasowcz habitam, alias per dictum condam genitorem nostrum eidem claustris nostro Lepaglawa ad manus nostras recipimus et viceversa dominiis nostris applicavimus, ipsiqua claustris nostro de Lepaglawa et fratribus heremitis in eodem degentibus et pro tempore constitutis aliam villam nostram Gregoriowcz vocatam, in alio convenciori loco in tenutis castris nostri Crappina vocati habitam (...).*¹²

⁹ V. *Kronika Grofov Celjskih*, prijevod i bilješkama popratio Ludovik Modest Golia, Maribor 1972, 16, bilj. 75; A. Kozina, *Krapina i okolica kroz stoljeća*, Varaždin 1960.

¹⁰ Dio arhiva lepoglavskih pavlina danas se nalazi u Povijesnom arhivu u Varaždinu i u Arhivu Hrvatske u Zagrebu, fundus: *Plemićki posjedi prije regulacije Županije Varaždinske*, kutija III, fasc. 4, br. 56, kutija IV, fasc. 6, br. 96.

¹¹ Za povijest lepoglavskih pavlina vrijedna je monografija Kamila Dočkal, *Povijest pavlinskog samostana bl. Djevice Marije u Lepoglavi*, I. i II. dio (rukopis u Arhivu JAZU, Zagreb); o Ulrikovoj povelji v. I. dio, 24-29.

¹² Citat prema Dočkalu, *n. dj.*, I. dio, 24-25. Izvorna isprava nalazi se u državnom arhivu u Budimpešti sign. M.O.D.L. 34. 758, prema Dočkalovim podacima. Spomenimo da se u rukopisnoj knjizi *Liber Memorabilium Parochiae Lepoglavenensis* (Arhiv JAZU, sign. IV d 77, Zagreb) nalazi zapis slijedeća sadržaja: "(...) E. a. (Eodem anno, t. j. 1455, A. J.) feria 4 proxima ante festum s. Galli Abatis Ulricus Princeps et Comes Cilea donat pro anima sua et suorum villas Gregurovecz, Krepchinecz et Kuzminecz (...)." Također *Lexicon Historium Illyrici complectens ordine Alphabetico* bilježi: "(...) In Zago-

Lepoglavski su pavlini dobili već od Hermana II. Celjskog posjede s južne strane Očure (Hwchwr, Hočur, Hočura, Očura)¹³ i "kuriju Veternicu s majurima Krepčinec i Kuzminec"¹⁴, koje im majure Ulrik II. Celjski gornjom poveljom iznova potvrđuje. Valja odmah istaći da je uz kuriju Veternicu vezana gotovo sva povijest sela Gregurovca, jer su stanovnici bili podložni pavlinima u Lepoglavi.

Da pravni postupak o potvrđenim i priznatim posjedima pavlinima u Lepoglavi bude u skladu s Ulrikovom poveljom, pavline je trebalo uvesti u spomenute posjede. Ispravom od 14. prosinca 1455. pismeno priopćava Ulrik II. Celjski iz Beča svojim podanicima u Krapini i Loboru da je lepoglavskim pavlinima darovao sela Gregurovec (*Gregoryowcz*), Krepčinec (*Krepycyncz*) i Kuzminec (*Kwzmyncz*), te im nalaže da kod uvođenja u posjed paze na granice navedenih sela, koja je on posjedovao.¹⁵

Seljaci (*koloni i inkvilini*) spomenutih posjeda imali su uz vinograde vrlo malo obradiva zemljišta, od čijeg su uroda morali davati dio pavlinima u Lepoglavi¹⁶. Stoga nije nimalo čudno što su već tada njihove kuće bile smještene na današnjim brežuljcima i uvalama, jer se obradivo zemljište, koje se steralo južno od sela, nije naseljavalo.

Pavlini su se brinuli da u navedenim selima bude dovoljno kolona ili inkvilina, stoga su raspoređivali teren za njihovo naseljavanje.

Usporedimo li naprijed navedena današnja prezimena gregurovečkih zaselaka s prezimenima u Regestu iz godine 1598. te s onima u *Conscriptio bonorum* lepoglavskih pavlina iz godine 1737. (v. bilj. 8), kao i s onima u popisu luknarskih davanja mihovljanskom župniku iz g. 1815, vidjet ćemo da su to ista prezimena. Budući da neka od tih prezimena nalazimo i u lepoglavskom kraju, koji je također u prošlosti pripadao pavlinima, možemo pretpostaviti da su pavlini preseljavali kolone i inkviline iz jednog kraja u drugi.

ria existentes Villae ad Monasterium Lepoglavense pertinentes sunt (...) Villa Gregurovecz jabog 24, aliquando 26, Kuzminecz jabog 24, aliquando 30, Krepichevcz jabog 15. Has villas dedit Ulricus Princeps et Comes Cilea a. 1455." Spomenuti leksikon nalazi se u arhivu JAZU u Zagrebu sig. IV. c 14.

¹³ Staro ime današnje Ivančice (1061 m), usp. Dočkal, *n. dj.*, 13; Vj. Klaić, *Krapinski gradovi i predaje o njima*, Vjesnik hrvatskoga arheološkoga društva, nova serija, knj. X, Zagreb 1909, 8, 30-31.

¹⁴ Dočkal, *n. dj.*, I, 21. Sliku kurije Veternice uvrstio je pavlin Hilarion Gašparoti u svoje djelo *Cvet svetih*, knj. III, Beč 1760.

¹⁵ Usp. Dočkal, *n. dj.*, I, 29-29. U povelji izdanoj od Ulrika II. Celjskoga, ime Gregurovca upisano je kao *Gregoriowcz*, a u opisu njegovih međa *Gregoryewczy*. Dočkal piše ponekad i *Grurovec*. U 15. i 16. st. Gregurovec su posjedovali plemići *Gregoroczy* o kojima čitamo kod Bojničića: (...) *Atadeliges kroat. Geschlecht welches seinen Namen von der Besizung Gregurovec im Warasdiner C (omit)t(a)te führte. Daniel Gregoroczy lebte 1488 in Krapina. Seine Söhne Stefan, Franz und Nicolaus zogen um 1538-1544 nach Krain. Johann Gregoroczy besass anfangs des 16. Jh. das Gut Bubnjari an d. krainerischen Grenze (...)*. Usp. *Der Adel von Kroatien und Slavonien. Nach den Quellen bearbeitet von Dr. Ivan Bojničić von Knin und Plavno, Nürnberg 1896, 56.*

¹⁶ Jedini put kojim su pavlinima u Lepoglavi gregurovčanci prevozili urod sa svojih polja vodio je preko Očure, gdje je bila postavljena i mitnica u 16. st. "Lepoglavski su se pavlini 1555. tužili da se na njoj naplaćuje mitničarina od njihovih kmetova kad prevoze urod sa svojih polja." J. Adamček, *Agarni odnosi...* 327.

0.2.3. Današnji Gregurovčanac ostao je vjeran temelju svojih pređa, privržen *br'egeku*, s kojeg u svako doba dana može promatrati svoje oranice što se steru podno sela. Seljaci Gregurovca nemaju velikih oranica, uglavnom su to one koje su njihovi pređi obrađivali za pavline u Lepoglavi. Poneki je i povećao svoj posjed kupovinom dvorskog, čazmanskog-kaptolskog imanja, bivše kurije Veternice, koja je godine 1808. bila dodijeljena, zajedno s Lepoglavom, čazmanskom Kaptolu¹⁷.

Izvore svojega privređivanja Gregurovčanac je od davnine nalazio u obrađivanju njiva krčevina. Zbog konfiguracije tla u novije se vrijeme ne može koristiti svim suvremenim strojevima. U potrazi za boljim uvjetima života nekoliko obitelji prije i poslije II. svjetskog rata iselilo je u Slavoniju — *hd' oline* (kako to danas kažu u Gregurovcu). Oni koji su ostali težačili su kod nešto imućnijih gospodara. Drugi su, opet, odlazili na povremeni rad u druge krajeve. Muškarci su od svoje rane mladosti radili u rudnicima — Novom i Starom Golubovcu te Radoboju, a neki su odlazili na rad u Mađarsku. Neznatan je broj bio onih koji su se bavili sitnim obrtom (kovač, kolar (p'intar), stolar (t'išlar), postolar (š'oštar), krojač (šnà:jdar, šnàjđerica i sl.).

Broj stanovnika u Gregurovcu od 1857. do 1953, prema knjizi Mirka Korenića, bio je u stalnom porastu¹⁸. Tako je 1857. u Gregurovcu bilo 444 stanovnika, 1869. — 470¹⁹, 1880. — 522 stanovnika²⁰, 1890. — 545 stanovnika, 1900. — 640 stanovnika²¹, 1910. — 729 stanovnika²², 1921 — 720 stanovnika, 1931. — 771 stanovnik, 1948. — 877 stanovnika, 1953. — 901 stanovnik, 1961. — 797 stanovnika i 1971. — 621 stanovnik²³.

Iz tih se podataka razabire da je najviše stanovnika Gregurovec imao godine 1953. To je zapravo vrijeme kad je najveći dio radne snage iz sela imao zaposlenje u Novom Golubovcu i kada su još rudnici (njih dva) radili punim kapacitetom (danas ne radi nijedan).

U posljednjih dvadeset godina većina djece nakon završenog osmogodišnjeg obrazovanja napušta selo, odlazeći u veće centre na dalje školovanje (Varaždin, Zagreb, Zabok,

¹⁷ Usp. Lj. Ivančan, *Čazmanski Kaptol*, Croatia Sacra, god. 2, Zagreb 1932, 101-149; K. Dočkal, *n. dj.*, II dio, 196-202; J. Buturac, *Iz povijesti čazmanskog Kaptola*, Čazma 1226-1976, zbornik radova sa simpozija o 750. obljetnici osnutka Čazme, Čazma 1979, 65-79, pos. 77-79.

¹⁸ M. Korenić, *n. dj.*

¹⁹ G. 1860. Gregurovec je imao 372 stanovnika. Podatak prema diplomskoj radnji A. Pakraca, 122.

²⁰ U g. 1877. u Gregurovcu je bilo 470 stanovnika, podatak prema knjizi *Pregled političkih i sudbenoga razdieljenja kraljevina Hrvatske i Slavonije i uredjenja upravnih obćinah*, Zagreb 1977, 60.

²¹ Gregurovec je g. 1900. prema podacima A. Pakraca *n. dj.*, 122 imao 713 stanovnika.

²² Prema podacima Pakraca, 855 stanovnika (duša).

²³ 626 stanovnika (duša) prema podacima A. Pakraca, 123.

Krapina, Bedekovčina), gdje se i zapošljavaju²⁴. Na stara ognjišta vraćaju se o praznicima, obiteljskim slavljinama ili smrtnim slučajevima u obitelji.

0.3. Transkripcija

U transkripciji glasova primjenjuje se u osnovi transkripcija prihvaćena za *Hrvatsko-srpski dijalektološki atlas*²⁵, a pri bilježenju prozodijskih obilježja transkripcija prihvaćena za *Općeslavenski lingvistički atlas*²⁶. U transkripciji glasova u nekoliko pojedinosti ima odstupanja od navedene transkripcije. Tako se u fonološkoj transkripciji dvoglasni bilježe s *ie* i *uo*, što je i opravdano, naročito s obzirom na prvi dvoglas u kojem pri realizaciji vršak može biti na prvom i na drugom dijelu. Prednojezični poluvokal bilježi se u fonološkoj transkripciji s *j*.

Naglasak se dvoglasa obilježava tako da se za cirkumfleks stavlja znak za silaznost na prvi dio dvoglasa, dakle *ie* i *uo*, a za akut stavlja se znak uzlaznosti na drugi dio dvoglasa — *ie* i *uo*. Kako dvoglasni ne dolaze u kratkom slogu, njihova se duljina ne obilježava nikako.

Palatalne afrikate, zvučna i bezvučna, bilježe se kao *č* i *š*, a ne tzv. trorogim slovima. Spirant se bilježi s *h*, iako mu je realizacija više velarna nego faringalna.

O kakvoj je transkripciji riječ (fonetskoj ili fonološkoj) redovno se vidi iz konteksta, pa se onda ne obilježava znakovima, kao ni onda kada nema razlike između njih. Kada se ipak transkripcija obilježava, upotrebljavaju se uobičajeni znakovi.

Klitike se za toničku riječ s kojom čine fonetski blok u tekstu povezuju crticom "—", npr. *si-bi:l*.

1. PROZODIJA

1.1. Inventar

Gregurovečki prozodijski sustav može se nazvati tipičnim kajkavskim sustavom. Tri prozodijska obilježja imaju fonološku funkciju: mjesto siline, odnosno naglaska, kvantiteta u slogu sa silinom ili ispred nje i modulacija, tj. promjena u kretanju tona u okviru sloga koji ima silinu, i to samo u dugom slogu. Distribucija navedenih prozodijskih obilježja omogućava njihovu drukčiju interpretaciju, kao i u većini kajkavskih govora. Dugi slog

²⁴ U 17. st. Mihovljan nije imao škole, pa tako ni Gregurovec. Župljani su svoju djecu slali na školovanje u Krapinu gdje je već od 1665. radio učitelj. Usp. A. Cuvaj, *Grada za povijest školstva I*, Zagreb 1910, 265.

²⁵ D. Brozović, *O fonetskoj transkripciji u srpskohrvatskom dijalektološkom atlasu*. Zbornik za filologiju i lingvistiku 6, Novi Sad 1963.

²⁶ *Вопросник Общеславянского лингвистического атласа*, Moskva 1965.

može se uzimati kao dvije more. Dugi slog sa silaznom modulacijom – to su dvije more sa silinom na prvom slogu, a dugi slog s uzlaznom modulacijom – slog od dvije more sa silinom na drugoj mori. Dakle: *pê:ta (pêta) = p'êta*, a *pé:ta (pêta) = pê'ta*. Ako tako interpretiramo prozodijski sustav gregurovečkoga govora, onda su fonološki relevantna samo dva prozodijska obilježja: broj mora u slogu i mjesto siline u riječi, odnosno slogu.

Po tradicionalnoj interpretaciji, koja operira s pojmom naglasaka, koji je spoj siline, kvantitete i modulacije (u gregurovečkom govoru treće je obilježje prisutno samo u dugom slogu), prozodijski sustav ima tri naglaske: dva duga, silazni (cirkumfleks) i uzlazni (akut), te jedan kratak i prednaglasnu duljinu.

Obično se takav sustav prikazuje ovako:

	Naglašeni slog		Nenaglašeni slog
	uzlazni	silazni	
dugi	˘:(~)	˘:(~)	x:
kratki		'x(˘)	x

Slovom x obilježen je slog, odnosno vokal. (U zagradi su znakovi kojima se tradicionalno obilježavaju tri naglaske u kajkavskoj dijalektologiji.)

1.2. Distribucija

Distribucija je prozodijskih obilježja u riječi, s obzirom na kraj i početak riječi, u načelu posve slobodna, osim kvantitete kada nije povezana s oprekom po modulaciji, odnosno sa silinom. Dva su ograničenja koja se odnose na tu opreku. Prvo je ograničenje u tome da opreka u kvantiteti postoji samo u slogu koji je ispred sloga sa silinom (naglasakom), a ne i u slogu iza naglašenoga sloga. To je također tipična kajkavska crta. Tradicionalno: nenaglašena duljina javlja se samo ispred naglasaka. Drugo je ograničenje u tome što je ukinuta opreka po kvantiteti na penultimi, osim ako ultima nema dugosilazni naglasak. Ako je naglašena ultima kratka, onda je penultima automatski duga. Ako je ultima duga i akutirana, penultima je uvijek kratka. Tako imamo *sę:st'r'a* prema polaznom *sestr'a*, *sę:l'ę* prema *sel'o*, kao i *du:s'a*, što je i polazni oblik, *gl:v'a*, također i polazno itd.

S druge strane, imamo u Gsg *glavé:* i *dušé:* nasuprot polaznim oblicima *gl:vé:* i *du:sé:*, kao što je i u Gsg *sęstré:* i *vodé:*, gdje je to bio i polazni oblik.

Oblik Gsg *glavé:* ima i rjeđu dubletu *gl:vé:*, u kojoj postoji duljina ispred duge ultime, ali koja je sad modulirana silazno, dok u primjerima kao *lopà:t*, *kobì:l* Gpl imamo ispred ultime s cirkumfleksom kratku penultimu. Zbog takve distribucije mogli bismo sekvenciju duga nenaglašena penultima plus cirkumflektrana ultima, te sekvenciju kratka

Napomena: Naglašeni slog obuhvaća i naglašeni jedini slog (jednosložnu toničku riječ) i zadnji slog višesložne riječi.

1.2.2. Primjeri za fonologičnost prozodijskih obilježja (naglasaka):

- a) mjesto naglasaka: *pě:ta* redni broj – *pě:t'a* f., *dvuor'u* Dsg – *dvuóru* Lsg;
 b) modulacija: *sě:la* radni pridjev f. sg. – *sě:la* n. NApl, *glà:vu* Asg – *glà:vu* (uz *glavó:*) Isg, *pí:la* radni pridjev f. sg. – *pí:la* radni prid. n. pl;
 c) kvantiteta: *k'oñ* Nsg – *kuóñ* Gpl. *k'osti* GDsg – *kuósti* Gpl, *s'el* radni prid. – *sé:l* n. Gpl. *fr'ískę* prilog – *frì:škę* pridj. n. NAsg.

1.3. Realizacija

Realizacija prozodijskih obilježja, ili fiziologija naglasaka, odgovara također tipičnom kajkavskom stanju, točnije stanju kakvo je opisano za zagorske kajkavske govore.²⁷ Prema tome, kratki naglašeni slog često se dulji. Po modulaciji može biti silazan i uzlazan. Silazan je u većini primjera, a za zadnji naglašeni kratki slog riječi može se reći da je norma da bude silazan. Naravno, kada to zahtijeva rečenična intonacija, ipak može biti i uzlazan. Kratki naglašeni slog često se i dulji, tako da ponekad dosiže duljinu fonološki dugoga sloga. Razlikovnost je redovno osigurana bojom vokala, osim ako su u pitanju vokali *i*, *u*, *a*.

Dugi slogovi, s druge strane, mogu se opet kratiti, a naročito to vrijedi za dugu ultim.

1.3.1. Dublete

Pokazano je naprijed da neke riječi mogu imati dva lika s obzirom na prozodiju, i to da može postojati lik s cirkumfleksom i lik s akutom na ultimu.

1.3.2. Klitike

Atoničke riječi, odnosno oblici riječi, mogu biti ili samo proklitike ili proklitike i enklitike, što je općekajkavska osobina. Samo proklitike jesu atonički veznici i prijedlozi, npr. *k'oñ i-kr'ava*, *'idę na-puot'ęk*. U prijedložnim sintagmama s klitičkim oblicima ličnih zamjenica i povratne zamjenice naglasak je na prijedlogu, a vokal prijedloga dulji se: *prí:-ñę*, *pr'i-tębe*, *prę:d-mę* *zà:-mę*, *hvù:-ñu*.

Proklitike i enklitike mogu biti klitički oblici ličnih zamjenica i pomoćnih glagola, npr. *bì:l-sęm* i *sęm-bì:l*, *s'ęm-mu r'ękęl*, *mę-tr'ębaš* i *tr'ębaš-mę*, *si-kù:pi s'amę*.

²⁷ Jedvaj, n. dj., Jakoby, n. dj.

1.3.3. Dva naglasaka u riječi

U načelu tonička riječ ima samo jedan naglasak, odnosno ima silinu samo na jednom slogu. Duge riječi imaju ipak silinu i na dva sloga, tj. dva se sloga u riječi izgovaraju jačim intenzitetom. Jedan od tih slogova izgovara se obično većim intenzitetom od drugoga, a drugi s manjim, pa bi ih mogli nazvati, fonetski, primarnim i sekundarnim naglasakom. Međutim, samo je jedan od njih, i to redovno onaj izrazitiji naglasak, fonološki relevantan. Primjeri (fonološki naglasak obilježava se na uobičajeni način prihvaćen u ovom radu, a sekundarni, znakom ispred vokala dolje): *pr,ipoviédañę, napr,ipoviédaļi-su-se, p,olopri:vreda, n,ajslatkļęši i najsl'atķęši*.

Međutim, neke složenice mogu imati ipak i dva fonološka naglasaka, npr. *pr'ękfč'ęra, ht'ęnuoč'i, dvļęstüo*.

1.4. Prozodija dijakrono

1.4.1. Odnos prema osnovnoj kajkavskoj akcentuaciji

S obzirom na dijakroniju, gregurovečka akcentuacija ide u Ivšičev tip I₂, tj. u drugi tip njegove konzervativne skupine kajkavskih govora, koji je također zastupljen u Bednji. Taj se tip razlikuje od osnovne kajkavske akcentuacije u tome što je u njemu razvijeno ograničenje po kvantiteti prednaglasne penultime ako je ultima kratka ili uzlazna. Na taj su način ukinute opreke između akcenatskih tipova *sel'o* i *mle:k'o* te *sestrę* i *gla:vę*, i to na taj način što ispred kratke ultime dolazi dugi slog, a iza duge i uzlazne ultime dolazi kratki slog. Kao što je već rečeno naprijed, navedeni primjeri u Gregurovcu glase: *sę:l'ę, mļiek'ę, sęstrę:, glavę:*.

Ako se polazi od akuta na ultimi, onda treba reći da se ukida slijed od dva duga sloga na kraju riječi sa silinom na zadnjoj mori, i to na dva načina: ili svođenjem penultime na jednu moru, što se vidjelo iz navedenog primjera, ili (rjeđe) prebacivanjem siline na predzadnju moru, tj. metatonijom akuta u cirkumfleks, jer uz *glavę:* (*glavę'ę*) u Gregurovcu postoji i *gla:vę:* (*glav'ęę*).

U akcentuaciji postoji još jedna, treća, inovacija, ali koja nije fonološka, prozodijska, već analoška, i zahvaća pojedine riječi, odnosno oblike riječi. Naime, neke riječi ili njihovi oblici nemaju onakav akcenatski lik kakav bi se očekivao, kakav bi trebao biti s obzirom na osnovnu kajkavsku akcentuaciju. Na primjer, očekujemo lik *žę.n'a*, kao što i jest u Bednji (naravno, s odgovarajućom fonetikom glasova) i kao što je u Gregurovcu *sę:l'ę*, ali potvrđeno je samo *ž'ęna*. Dakle, navedena je imenica prešla dijelom u tip *kr'ava*. To nije izolirana pojava, jer da jest ne bi je trebalo ni spominjati ovdje. Isto je tako i s imenicama *'otęc*, *'oblok*. Zanimljivo je da je to kod nekih riječi samo u nekim oblicima, a kod drugih u većini oblika, npr. Nsg *v'oda*, Gsg *v'odę*, ali Lsg (*h-)**vuod'ę*; Isg *žęnõ:*.

Donosimo, po Ivšiću,²⁸ primjere za pojedine naglaske osnovne kajkavske akcentuacije po kategorijama za koje su karakteristični.

1.4.2. Cirkumfleks

1.4.2.1. Stari cirkumfleks: *mè:šẹ, sienẹ, si:na, dū:šu.*

1.4.2.2. Metatonijski cirkumfleks

1. Ispred dugoga formanta: *govẹ:dina, gą:vran, bą:bin, pą:vuk.*

2. U oblicima ispred dugoga nastavka: a) Isg f. *s-krą:vu, lopą:tu, s-kąosu*; b) Isg zamjenica: *z-mẹ:nu, suobu*; c) Npl n. *mie:sta, kori:ta, košiena*; d) Gpl *lopą:t, ją:got, poviesęm*; e) LIpl n. i m. *z-oriehi, s-kori:ti, s-potuoki*; f) određeni oblik pridjevskih riječi: *slą:bi, bogą:ti, vẹ:kši, trẹ:jtı, šẹ:sti*; Lsg *na-pocieku, na-potuoku.*

3. U glagola: a) prezent *riežęm, vi:dım, dielam*; b) prid. trpni *riezan, zdielan*; c) pridjev radni m. *hgrı:zęł, pobieęł, mi:sšıl, posieķęł*; d) pridjev radni f. *krą:la, zdi:glą, goriela, plą:kala.*

4. U zatvorenim slogovima: *hrų:ška, vi:šńa, čriešńa, zą:jci, pandieķęk, guornı, srıedńı.*

5. *osvųora, 'svora', sluoga, vųoļa.*

6. *otą:va, sprą:va, mẹ:ļa.*

7. *fı:žę, hvri:ti, hjų:trę, hvẹ:čęr.*

8. Asg f. (ove kategorije Ivšić nema): *zẹ:mļu, guoru.*

9. Supin: *brą:t, spą:t, pı:t, jıest, vļieč.*

1.4.3. Akut

1.4.3.1. Na prvotno kratkim slogovima

1. *zẹ:ļę, gruóbļę, stuóļńak.*

2. Npl n. *sẹ:la, rẹ:bra, uókna, já:jca, imẹ:na.*

3. Gpl *luóncof, zẹ:n, kuóncof.*

4. LIpl m. i s. *vuóļı, kuóńı, luńci, vuóļę, kuóńę, driéve.*

5. Određeni oblik pridjeva: *duóbri, šıruóki, ķęrvą:vi.*

6. Redni brojevi: *pẹ:ti, šẹ:sti, uósmı.*

7. Prisvojni pridjevi: *zẹ:ński, kuóński, buóži.*

²⁸ Ivšić, n. dj.

1.4.3.2. U prvotno dugim slogovima

1. Glagoli V. vrste: a) prezent *pi:ta, pi:tame, ko:pa, ska:če*; b) pridj. radni *pi:tan, ve:zan, ko:pan*.
2. Prezent glagola IV. vrste: *mla:ti, mla:tiju, mo:ti, kla:ti* 'potucati (se)'.
3. Prezent IV. vrste s naglaskom na prezentskom tematskom vokalu: *leti:; kosi:; stoji:.*
4. Radni pridjev glagola I. vrste, sg m. r.: *tre:seł, ra:seł, sku:bęł, to:kęł*.
5. Glagoli sa starim naglaskom na sufiksu: a) inf. *tre:sti, ze:psti, duóiti*; b) pridjev radni *tre:sli, ze:bli*.
6. Pridjev radni ž. r. u primjerima kao: *smēja:la, ora:la*.
7. Određeni oblik pridjeva: *dra:gi, mla:di, glu:hi, biéli*.
8. Gpl: *du:š, gla:v, tra:v*.
9. NApl n.: *imé:na, plá:tna, kri:la, driéva*.
10. Nastavak Gsg a-deklinacije: *vodé:; žené:; glavé:.*
11. Nastavak Lsg a-dekl.: *glavó:; rokó:; žená.*
12. Imenice muškog roda: a) Nsg *gospodá:r, krá:l, pastí:r, dá:r, vodiér, kapú:t*; b) Lsg *kapú:tu, dá:ru*.
13. Tvorenice s -ja: *sú:ša, strá:ža, grá:ja* 'ograda'.

1.4.4. Stari kratki naglašeni slog

1. Predzadnji slog: *kr'ava, sl'ama; lop'ata, strug'ača, pot'oka, pla'titi, voz'iti*.
2. Dalje od penultime: *j'abuka, pl'akati, m'isljiti, 'imęna, g'oluba, l'astavica*.
3. Zadnji slog: *se:l'e, te:l'e, puot'ek, je:z'ik, se:str'a, pi'l'a, du:ša, kapu:t'a, vodier'a*.

2. VOKALIZAM

2.1. Inventar

2.1.01. Gregurovečki vokalizam može se nazvati tipičnim kajkavskim vokalizmom, koji gotovo potpuno odgovara osnovnom kajkavskom vokalizmu, točnije odgovara mu u svemu osim u jednoj osobitosti. Naime, prema dugom vokalizmu od sedam vokala stoji šestočlani kratki vokalizam, što znači da je u kratkom vokalizmu došlo do neutralizacije dvaju vokala. To se dogodilo sa stražnjim (niskim) vokalima, jer prema dugima *uo* i *o:* dolazi kratko *o*. Kratki vokalizam jednak je i u naglašenom i u nenaglašenom slogu, a isto tako i dugi vokalizam u naglašenom i nenaglašenom, upravo prednaglasnom slogu.

Vokalizam je			
dugi:	i		u
	ie		uo
	ɛ		o
		a	
kratki:	i		u
	ɛ		o
	ɛ		a

Prema tome, dugi je slog položaj najveće razlikovnosti, što se smatra jezičnim normalnim odnosima, iako u kajkavskim govorima nije rijetka ni suprotna pojava, tj. kada je to kratki slog.

2.1.02. S obzirom na razlikovna obilježja, kratak je vokalizam jednostavan: *i* i *u* su difuzni, *ɛ* i *a* su kompaktni, dok *ɛ* i *o* nisu ni difuzni ni kompaktni. Takva je interpretacija najbolja jer fonetski bi *ɛ* možda bio čak difuzan, pa ne bi došla u obzir interpretacija po kojoj bi *ɛ* i *ɛ* bili nedifuzni i nekompaktni, a razlikovali bi se po napetosti.

Kod dugog vokalizma moglo bi se postaviti pitanje jesu li dvoglasi *ie* i *uo* monofonemske ili bifonemske jedinice. Kako nije pronađen minimalan par u kojem bi se oponirali ti diftonzi sa sekvencijama *i-e* i *u-o*, mogli bi se ti diftonzi interpretirati bifonemski. Međutim, u distribuciji se oni vladaju istovjetno kao i drugi vokali, dakle kao jedan fonem. Zbog toga će i biti tretirani monofonemski. S obzirom na obilježja, oni bi se od ostalih fonema mogli izdvajati dvoglasnošću, kao što to postupa Jakoby za G. Stubicu.²⁹ Moguće je također interpretirati ih obilježjem napetosti, kojom bi se oni oponirali vokalima *ɛ* i *o*. Ta dva para vokala bila bi nedifuzna i nekompaktna, dok su *i* i *u* difuzni, kao i u kratkom vokalizmu, a samo je *a* kompaktna. Ovdje bi se razlikovala interpretacija dugoga vokalizma od kratkoga jer bi u kratkom vokalizmu za *ɛ* bilo također relevantno obilježje kompaktnosti. To je posljedica činjenice da dugi vokalizam ima jednu jedinicu više, sedam, a kratki vokalizam paran broj jedinica, šest.

Naravno, interpretacija obilježja ostaje samo više ili manje vjerojatna pretpostavka, dobivena na osnovi usporedbe s drugim sličnim vokalizmima, a konačni zaključci mogu se dati na temelju spektrografske analize vokalizma, što nije zasad bilo moguće učiniti.

2.1.03. Gregurovečki govor ne zna za slogotvomo *r*, koje dolazi u nekim kajkavskim govorima. Na njegovu je mjestu sekvencija /*er*/, npr. *kɛ:rt*, *pɛ:rvi*, *s'ercɛ*.

²⁹ Jakoby, *n. dj.*

2.1.1. Komutacija

Prikazani vokalizam uobičajen je u kajkavskim govorima pa nije potrebno navoditi sve moguće kombinacije komutacije vokalizama kako bi se dokazala njihova fonološka vrijednost. Donose se primjeri samo za neke vokale i neke položaje.

/ɛ/ - /ɛ̃/ *kr'avę* Dsg - *kr'avę* NApl
 /uo/ - /o:/ *zùop* 'zob' - *zò:p* 'zub'
 /a:/ - /o:/ *kà:t* 'kat' - *kò:t* 'kut' - *kó:t* 'kuda'

Poznato kajkavsko ograničenje u distribuciji vokala /ɛ̃/, tj. da ne može stajati u inicijalnom položaju, i ovdje je zastupljeno.

Primjeri za pojedine vokale mogu se naći u povijesnom izvodu.

2.1.2. Realizacija

S obzirom na izgovor za gregurovečki vokalizam može se reći da pojedinim glasovima odgovaraju znakovi kojima se takvi glasovi bilježe u kajkavskoj i uopće hrvatsko-srpskoj dijalektologiji a koji se primjenjuju i u ovoj radnji. Zbog toga nije potrebno posebno opisivati izgovor pojedinih glasova.

Potrebno je ipak reći nešto o izgovoru dvoglasa *ie*. Naime, u realizaciji to može biti i ravan, nepravi dvoglas i dvosložan, može biti i uzlazan i silazan, dakle *ie*, *je* i *ię*. Redovna je druga varijanta, što je i uobičajeno, naročito pod akutom. Treća varijanta javlja se pod cirkumfleksom, naročito na kraju i početku riječi, npr. *tiẽ* i *tiẽ* (*tiẽ*), *na-zobiẽ* i *zobiẽ*, *iém*, *iém*, *smiẽjem* (*smiẽjem*) 'smijem' itd.

Drugi dio u diftongu po kvaliteti odgovara redovno srednjem *e*, kako se i bilježi.

Pažnju zaslužuje i izgovor kompaktnoga centralnog ili stražnjega vokala. Naime, u sličnim kajkavskim vokalizmima u kratkom slogu vrijednost mu je, češće, *a* i, rjeđe, *a*, dok je u dugom slogu obično *a* ili *o*. U Gregurovcu redovan je srednji, "običan" *a* u oba sloga, s tendencijom prema natrag, tj. da bude nešto niži, ali ne toliko da bi se to bilježilo drugim znakom. U Zlataru je redovna kajkavska vrijednost³⁰, a za Bednju je poznato da ima izuzetno samosvojan vokalizam, u kojem su vrijednosti homolognih vokala potpuno pomaknute.³¹ Slična pojava kao u Gregurovcu susreće se u nekim bilogorskim i sjevernomoslavačkim govorima.³²

³⁰ Sviben, n. dj.

³¹ Jedvaj, n. dj., Ivić, n. dj.

³² Podaci M. Lončarića.

2.2. Povijesni izvod

2.2.1. Porijeklo vokala

Pojedini vokali potječu od onih glasova od kojih potječu vokali u tipičnim kajkavskim govorima. To znači da *i*, *u* i *a* potječu od odgovarajućih prahrvatskih glasova. Osim toga, *ɛ* potječe od odgovarajućeg prahrvatskoga *e*, tj. od etimološkoga *e* i prednjega nazala, a dolazi i uz vokalno *r*. Vokal *ɛ* potječe od kontinuantne jata i poluglasa u općekajkavskom kratkom slogu, a od istih vokala u općekajkavskom dugom slogu potječe dvoglas *ie*. Osim toga, dvoglas *ie* potječe i od općekajkavskoga kratkoga *ɛ* u primjerima kao *miegl'a*, *pies'a*, tj. koji su u Ivišćevom tipu I_2 postali dugi. Vokal *ɛ* potječe također od kratkog zanaglasnog *o* u ultimima, a u nekim primjerima i od kratkog naglašenog *o*. U zanaglasnoj penultimi *o* ili ostaje, npr. *-omu* Dsg ili je prešlo u *u*, npr. *-uga* Gsg pridjevsko-zamjeničke deklinacije. Vokal *o* potječe od prahrvatskoga kratkoga *o* i od kajkavskoga kratkoga vokala koji dolazi na mjestu stražnjega nazala i vokalnoga *ɨ* u primjerima kao *ž'očkasti*. Kratko *u* nastalo je osim od etimološkoga i prahrvatskoga *u* također, dijelom, obično u nenaglašenom položaju, od općekajkavskoga kratkoga vokala na mjestu nazala i vokalnoga *ɨ*, npr. *gòlub*, *ž'enu* prema *ženó:*, jedno i drugo Isg. Ovdje se služimo opisnom definicijom za kontinuantu stražnjega vokala i vokalnoga *ɨ*, jer nije jasno kakva je bila vrijednost toga protovokala u pragregurovečkom govoru, tj. je li to bio vokal zatvoreniji od etimološkoga *o*, dakle *ɔ*, kako je bilo u većini kajkavskih govora, ili vokal otvoreniji od etimološkoga *o*, dakle *ɔ*, kako je u sjevernim kajkavskim govorima, npr. u Črečanu kod Zeline,³³ kod Vараždinskih Toplica,³⁴ u Đelekovcu kod Koprivnice.³⁵ Prema refleksu u kratkom slogu, tj. *o* i *u*, moglo bi se zaključivati da je ta vrijednost u pragregurovečkom bila *ɔ*. Međutim, prema stanju u dugom vokalizmu, gdje prema etimološkom *o* stoji *uo*, a prema kontinuantu *ɔ* i *ɨ* stoji *o*, može se pretpostavljati da je ta vrijednost bila *ɔ*. Razvoj je onda išao u tom smjeru da se *o* diftongiziralo, i tako je postalo par dvoglasu *ie* iz reda visokog vokala, a *ɔ* se onda moglo zatvoriti u *o*.

2.2.2. Primjeri za porijeklo

- /ɛ/ ← *ě* *d'et*, *l'etɛ*, *r'ɛpa*, *ž'ɛnɛ* DLsg
 ← *ə* *d'ɛnɛs*, *d'ošɛl*, *p'es*, *m'ɛgla*
 ← zanaglasnoga *o* *mɛ:se*, *siɛnɛ*, *d'obrɛ*, *br'atɛm* Isg
 ← u priložima i pojedinim riječima i od naglašenoga *o* *g'ɛrɛ*, *d'ɛlɛ*, *kieg'ɛt*, *h'ɛdi*
 2sg imp.

³³ Po izgovoru mra I. Kalinskoga, kojemu zahvaljujemo na pomoći.

³⁴ Junković, *Vramec*.

³⁵ Podaci M. Lončarića.

- /ɛ/ ← e l'ɛda, m'ɛda Gsg, pi:j'ɛm
 ← ɛ ž'ɛti, pr'ɛsti, p'očɛti, 'imɛ
 ← ɾ b'ɛrgɛs, s'ɛršen, h'ɛrga
- /ie/ ← é: siɛnɛ, šɛp, diɛt'ɛ, diɛlam, biɛl
 ← ə piɛn 'panj', diɛn, stiebl'ɛ, stieklɑ NApl, miegl'a
- /ɛ:/ ← e: žɛ:n Gpl, sɛ:l'ɛ, trɛ:jti
 ← ɛ: pɛ:t'a, trɛ:sti, rɛ:t G. r'ɛda, mɛ:sɛ
 ← ɾ: pɛ:rvi, kɛ:ɾf, čɛ:ɾf
- /a/ ← a kr'ava, j'agoda, r'at, br'ati
- /a:/ ← a: gla:v'a, mā:tɛrju, ma:č'ek, mlá:tim, brà:t supin, rá:t
- /o/ ← o 'okɛ, 'on, on'uča
 ← ɔ r'očni, p'op 'pupak', m'oški
 ← ɭ dožní:k, s'oza,
- /uo/ ← o: bùok 'bog', vùoɭa, sùol, vuod'ɛ, poup'a Gsg
- /o:/ ← ɔ. so:s'ɛt, ro:b'ɛc, zó:p 'zub'
 ← ɭ: dò:gi, žò:t, sò:s Gpl
- /u/ ← u k'usa, b'ukva, vuč'itɛl
 ← ɔ 'obruč, pà:vuk, Asg ž'ɛnu, v'odu, Isg s-krà:vu, 3sg prez. 'idu, 'idɛju
- /u:/ ← u: rú:t, dú:s'a, ju:h'a
 ← ɭ vù:na.

2.2.3. Primjeri posebnoga razvoja

2.2.3.1. Navedeno je već naprijed da su stari φ i $\mathcal{I}$ u kratkom slogu dali različite reflekske, i to o i u te da je ta razlika uvjetovana prisutnošću, odnosno odsutnošću naglaske, tj. da je u naglašenom slogu refleks o , a u nenaglašenom u . Posebno je zanimljiva činjenica da princip naglašenosti djeluje i onda kada su u pitanju gramatički morfemi. Naime za Isg i za prezent to pravilo vrijedi, morfem ima dubletu, $ó$: i u , a koja će kada doći, određeno je naglaskom: ako je morfem naglašen, onda je o , a ako je nenaglašen onda je u . Tako onda neke imenice mogu imati i dubletne likove za taj padež: $z-gla.vò:$, $z-glavó:$ i $z-glá.vu$, $plɛ:t'ɛju$ i $plɛtó:$. Međutim, u Asg taj je morf uvijek u , bez obzira na naglasak: $glá.vu$ i $sɛ:st'r'u$. Svakako, takav je odnos običniji, tj. da morf za neki oblik ima istu fonemsku vrijednost.

2.2.3.2. Vokalno r

Rečeno je da gregurovečki govor ne pozna slogotvorno r i da na mjestu gdje u drugim hrvatskosrpskim govorima stoji taj vokal, kao i u mnogim kajkavskim, u ovom govoru dolazi sekvencija $ɛr$. Ovdje se može postaviti pitanje da li za osnovni kajkavski vokalizam

treba pretpostaviti vokalno *r* ili treba već za to razdoblje pretpostaviti dvojnost, tj. u jednom dijelu kajkavskih govora bilo je *r*, a u drugom *er*. U svakom slučaju, treba polaziti od prahrvatskoga slogotvornoga *r* u kojem su se već stopili i slogotvorno meko i tvrdo *r* i slijed *r* plus poluglas. To se mora zaključiti po tome što u kajkavskim govorima nema nikakve razlike između tih jedinica, svi su ili *r* ili *er*. Pojavu slijeda *er* možemo tumačiti kao težnju za većom vokalnošću. Na temelju likova kao *h'ērža*, *h'erga* i *h'ērž* u kojoj imamo protezu, sekundarnu pojavu, koja se javlja u kajkavštini ispred slogotvornoga *r*, kako bi se otklonio taj glas u inicijalnom položaju, može se zaključiti da je pojava uklanjanja slogotvornoga *r* u kajkavštini mlađa pojava.

U primjerima kao *črievę*, *črięšna* i *črięp* imamo drukčiju i stariju pojavu nego u *č'ern* i *čęęni* 'crven'. Ona je poznata i onim kajkavskim govorima koji ne znaju za uklanjanje slogotvornoga *r* i odgovara drukčijem suponiranom praslavenskomu slijedu, tj. *čer*, prema *čbr* u *č'ern*. Na tom je mjestu u drugim kajkavskim govorima obično tzv. "kajkavsko punoglasje" *ere* npr. *čereięa*, *čerięvo*.³⁶

2.2.3.3. *vǝ(-)/vb-*

Staro *vǝ(-)/vb-* dalo je pod naglaskom redovno kajkavsko *u*, koje je kasnije dobilo protezu, a nenaglašeno je dalo redovno *v*, koje je kasnije većinom prešlo u *h*, osim ako zbog izbjegavanja suglasničkog skupa koji ne postoji u sustavu također nije dobiveno (*v*/*u*). Primjeri za *u-* navedeni su naprijed. Primjeri za *v-*: *h-grà:t*, *hm'iti*, *hn'uk*, *h-j'amu*. Ispred bezvučnoga suglasnika *v* je prešlo u *f*, ali se paralelno uz oblik *s f* upotrebljava i dubleta *s h*, npr. *htęnuoč'i* i *ftęnoč'i*, *hk'aniti* i *fk'aniti*. Ispred *h* prešlo je u *f*, s kojim se asimiliralo inicijalno *h*, npr. *fi:žę*, Lsg. *f'ostu* Asg. 'u šumu'

2.2.3.4. Ostale osobitosti

Na mjestu poluglasa umjesto *ie* dolazi *a* u poznatim kajkavskim primjerima *lǝ:š* i *tǝ:st*.

"Ikavizam" je zastupljen u primjerima *t'irati* i *s'im*.

"Akanje" se javlja u jednom od poznatih primjera: *pandieęk*.

Zanimljiv je primjer *vudr'ica*, gdje dolazi *vu-* prema starom *ve-*. Tu se kratko naglašeno *jat* zamijenilo s poluglasom, dakle sa sekvencijom *vǝ-*.

Prije dlog *iz-* izjednačio se s prije dlogom *sb-*, npr. *ž-n'ęga*, *z-j'amę*, *s-h'ostę*.

U riječi *d'ęęla* zastupljena je poznata kajkavska zamjena *jata* s *ę*.

U *ję:čm'ęn* nema obične kajkavske zamjene *a* za *e*.

Zamjениčki morfem *uęik* (usp. *t'uęik*) ima zamjenu *o* sa *u*.

U primjerima *pra:d'ęt*, *pra:b'aba*, *prę.vnuk* došlo je, najvjerojatnije, do sekundarnog miješanja rezultata dvaju različitih razvoja staroga prefiksa.

Kratko *a* ispred *j* u istom slogu prešlo je u *ę*, npr. *d'ęj*, *kr'ęj*, *zd'ęj* 'sada'.

³⁶ V. M. Lončarić, *Jagnjedo vački govor*. Hrvatski dijalektološki zbornik JAZU, 4, Zagreb 1978.

U prefiksu *rez-* također stoji *ɛ* prema *a*, npr. *rešplà:kala*, *rešp'očil*, *rezdrù:pam*. Zamjenu *a* sa *o* imamo u odnosno-upitnoj zamjenici *k'oj*, prema *z'akè*, *tìe*, i u glavnom broju *dv'ojsèti* (20).

U nastavku za 1. pl prezenta *-mè* otvoreno *ɛ* neće biti rezultat glasovnoga razvoja, već starija izomorfa, kao što misli Brozović.³⁷ U *j'èšem*, *səm* stoji *ɛ* umjesto *ɛ* analogijom prema nastavku *-jəm*. U *tè:l'è* zatvoreno *ɛ* umjesto *ɛ*, došlo je također analogijom iz *o*-deklinacije. Isto tako generalizirano je *ɛ* u nastavku *-əm* u Isg m. i s. r., u Dpl imenica m. r. (osim u *ludè:m*, *gostè:m*) te u Nsg s.r. pridjeva, npr. *vró:čè*.

U glagola *č'ujti*, *z'ujti*, *ob'ujti* itd. razvilo se sekundarno *j*.

2.2.3.5. Proteza

Tri vokala i slogotvorno *r* dobili su protezu.

Kompaktno *a* ima prejotaciju u poznatim primjerima *Jana*, *Jalža*, *Jadan* (Adam). Difuzno *u* i *o* od *o* i *l* dobili su protezu *v-*, npr. *v'uhe*, *v'ujec*, *v'ogel*, *vó:ski*.

Etimološko *o* nema proteze, npr. *'oke*, *'osem*, *uog'èñ*. Pojava *u*, točnije *u* kod dugoga pamjaka kratkoga *o* mlađa je pojava od proteze. Proteza ispred etimološkoga *o* u kajkavskim govorima koji je imaju jest *j-*.

Proteza *h-* ispred slogotvornoga *r* razvila se prije pojave vokala *ɛ* ispred *r*.

3. KONZONANTIZAM

3.1. Inventar

Inventar konzonantizma tipično je kajkavski, znači da sadrži dva para afrikata, jedan palatalni, *č - ž* (v. t. 0.3), i jedan nepalatalni, *c - ʒ*, a između pamjaka postoji opreka po zvučnosti. Dalje, u inventaru je zastupljen spirant *h*, palatalni *ñ* i *ʎ*. Na kraju riječi pred pauzom ukida se u opstruenata opreka po zvučnosti.

Potpuni konzonantizam izgleda ovako:

- opstruenti	p	b	f
	t	d	
	c	ʒ	s z
	č	ž	š ž
	k	g	h
- sonanti	m	v	
	n	l	r
	ñ	ʎ	j

³⁷ U referatu na Znanstvenom skupu o kajkavskom narječju, Zagreb 1978.

Fonem *v* u distribuciji ima osobine opstruenta, a dijelom sonanta. Tako se obezvučuje pred stankom, npr. *kê:rf* – *k'ê:rv*, a u drugim se položajima vlada kao i drugi sonanti: u primjerima kao *svùoj* ne dolazi do asimilacije po zvučnosti.

Iako je sonant *j* češće poluvokal nego frikativ, svrstan je u konzonante jer se u distribuciji ponaša jednako kao drugi sonanti.

Realizacija konzonanata također je uobičajena kajkavska. Ipak je potrebno reći nešto o nekoliko glasova. Spirant /h/, kojega je realizacija prije velarna nego faringalna, u slijedu ispred zvučnoga suglasnika izgovara se obično zvučno, npr. *hgrà:t*, *hduom*. Sonanti /ń/ i /l/ izgovaraju se kao palatalizirani *n* i *l*.

Nazal /n/ uz osnovnu dentalnu varijantu ima, kao i općenito u kajkavštini, i velarnu varijantu ispred *k* i *g*, npr. *špà:ŋga*, *mladiŋka*.

3.2. Distribucija

3.2.1. Pauza

Rečeno je već da se ispred pauze ukida opreka po zvučnosti u opstruenata, npr. *gr'op* – *gruob'a*, *pluot* – *pl'ota*, *bùok* – *b'oga*, *vùos* – *v'oza*, *n'oš* – *nuož'a*.

Kako se proklitike ne nalaze i nisu se nalazile pred pauzom, u njima ne dolazi do gubitka zvučnosti završnog opstruenta ispred vokala i sonanata, npr. *pré:d-me*, *n'ad-rię*

3.2.2. Kombinacije suglasnika

Poznato je da su u hrvatskom ili srpskom jeziku kombinacije suglasnika u skupovima, kao i suglasnika i samoglasnika, u načelu slobodne, ali da postoje neka ograničenja. Ograničenja se odnose na prave skupove, tj. skupov. u okviru jednoga sloga. To naročito dolazi do izražaja na početku i na kraju riječi. Tako su na kraju riječi u domaćim riječima mogući samo skupovi *st* i *šč*, npr. *mà:st*, *hró:šč*. Na početku riječi nisu mogući skupovi *pš-*, *pč-*, npr. *šęn'ica*, *č'ęla*.

Od pojedinačnih se suglasnika izdvaja posebno /3/. Izdvaja se najprije čestotom, tj. nije frekventan. Stoji obično u slijedu *3g*, npr. *r'o3ga*, *m'u3ga*, *dru:3g'ati*, *mu:3g'ati*, *bie3g'a*, ali *bie3'ęk*. U sandhiju, fonetsko *stri3-bi*, slijed *3g* fonološki je *ck*.

3.2.3. *l* i *l̥*

Jedino ograničenje s obzirom na vezu samoglasnika i suglasnika odnosi se na *l* ispred *i*, dvoglasa *ie* i ispred *ę* koje je postalo od *jata* i poluglasa. U tom položaju glas *l* ne može stajati, već stoji samo *l̥* – palatalna i nepalatalna likvida neutraliziraju se. Primjeri: *pr'ęli* pridjev radni, ali *pr'ęle* sg. n., *l'ipa*, *má:l̥i*, *l̥iępi*, *l'ęte*. Kod *n* te neutralizacije nema, npr. *niva*, *pó:ni*, *žgan'ica*.

3.3. Povijesni izvod

Suglasnici odgovaraju homolognim suglasnicima u osnovnom kajkavskom sustavu, dakle homolognim suglasnicima u prahrvatskom sustavu, s nekim pojedinim osobitostima.

3.3.1. Praslavenski skupovi tj i dj, stj = skj, zdj = zgj

Dok za prals. tj, kao i za č, stoji jedna bezvučna palatalna afrikata, npr. *svieč'a*, *čovek*, sa starim *dj* nešto je drukčije. Može se reći da je gregurovečki govor bio u arei u kojoj je staro *dj* dalo *j*, npr. *grá:ja*, *s'aję*, *pr'ęja*, *žę:j'a*. Međutim, u nekim riječima dolazi ž, npr. *m'eža*. Pojavu je moguće objasniti na dva načina: (1) kao samostalan razvoj u samom govoru pojedinih primjera na dva različita načina i (2) sekundarnim miješanjem dvaju govora s različitim razvojem. Budući da je ta pojava zabilježena i u drugim govorima, npr. u Črečanu kod Zeline, samo s obmutom čestotom, tj. tamo prevladavaju oblici s ž³⁸, vjerojatnija je pretpostavka da je riječ o takvom razvoju nego pretpostavka o posuđivanju.

U *rožà:k* stoji novo ž, ali primjeri kao *gruózdje* dolaze samo s *dj*.

Skupovi *stj = skj* i *zdj = zgj* imaju redovan kajkavski razvoj, npr. *ščà:p*, *'išče*, *ščí:pa*, *ruožžę*, *m'ožžani*, *diežž'a* Gsg.

3.3.2. Praslavenski skupovi lj, labijal + j, lbj

Rečeno je već da u sustavu postoji palatalna likvida. Četiri su porijekla toga glasa, od kojih su tri stara, općekajkavska i općehrvatska. To su staro *lj*, npr. *kļu:č*, *lù:di*, epentetsko *l* kod skupa labijal + *j*, npr. *grùoblę*, *k'oplę*, i skup *lbj*, npr. *zę:lę*, *vesę:lę*. Najnovije *l*, kako je pokazano, postalo je ispred visokih difuznih vokala.

U skupu labijal + *bj* nije se razvilo *l*, npr. *d'ivji*, *ši:bje*.

Poznati kajkavski primjeri osobitoga razvoja imaju likove: *č'aveļ*, *sļ'iva*, *gļ'iva*, *čę:lę:ni*, *glibuóki*, *plú:ča*, *gñuój*, *pę:deñ*.

3.3.3. Spirant h

Staro *h* čuva se, osim u nastavcima i pojedinačnim primjerima, npr. *hlà:t*, *hra:n'iti*, *h'įlada*, ali *na-kr'ava*, *na-zobie*, *krù:jęk* 'kruščić', *grà:jęk* 'graščić'.

Navedeno je da se asimiliralo u inicijalnom položaju s *f* od *vč* (v. t. 2.2.33.), zatim u skupu *ht* i *hk*, npr. *n'ofti* prema *n'ohęt*, *pù:fki* prema *p'uheęk*. Čuva se također protetsko *h* koje se razvilo ispred slogotvornoga *r* i nakon pojave svarabhaktičkoga *ę* (v. t. 2.2.32).

Gregurovečki govor ide u one zagorske govore za koje je karakteristično da su dobili novi *h* u morfemu koji je vrlo čest u komunikaciji, tako da je to vrlo uočljiva osobina.

³⁸ Po podacima mra I. Kalinskoga. Usp. Ivo Kalinski-Antun Šojat, *Zelinski tip govora* Rasprave Instituta za jezik JAZU, knj. 2, Zagreb 1973, 21-36.

To je *h* kao prijedlog i prefiks od staroga nenaglašenoga *v̄o(-)*.

U obliku *h-vr̄i:ti* prijedlog *h* sekundaran je. Novi *h* imamo i u nekim pojedinačnim riječima, npr. u *hobá:t* 'obad'.

3.3.4. Posebnosti, pojednostavljivanje skupova

Prijedlog i prefiks *sv(-)*, koji se izjednačio s prijedlogom *iz(-)* u *z*, kao prefiks prešao je u poznatim slučajevima u *s*, *ž*, *š*, a tako se realizira i kao prijedlog kada je fonološki *z*, npr. *stó:či*, *šči:p'al*, *š-čiem*, *ž-ni:m*, *sęstró:* ('*idem*).

Rezultati II. palatalizacije izgubili su se, generaliziranjem osnove iz drugih oblika, i u deklinaciji i u konjugaciji, npr. *n'oge* Dsg, *vò:ki* Npl, *pe:č'i* 2sg imperativa.

Inicijalno *ht* zamijenjeno je s *št*, npr. *št'eti* 'htjeti', *št'eri* 'koji', gdje je *ht* od ranijega *kt*.

Zastupljena su uobičajena kajkavska pojednostavljivanja, odnosno promjene suglasničkih skupova, a i neke osobite:

glá:čę, ali *dl'aka*; *pl'avęn* *pl'avna*; *trá:nik* 'travnjak', ali *rá:vneę*; *požirá:k*, *poži:r'ati*, ali *ždriėti*; *t'ič*; *č'ovęk*; *głietv'ę*. Navedeni su već primjeri *šęn'ica*, *čęłę:ni*, *č'ęla*.

4. MORFOLOGIJA

4.0. U deklinaciji gregurovečkog govora sačuvani su uglavnom stariji oblici hrvatskoga jezika, obilježeni fonetskim i akcenatskim specifičnostima.

Kategorija broja ne pozna duala, a stvorena je posebna konstrukcija uz brojeve 2, 3, 4 samo za akuzativ. Primjeri: *v'idim dvà: čov'ęka*, *dvie ž'ęnę*, *dvà: s'ęla* ali: *t'am-su-dva* *kuoń'i*; *n'ęgi* *tr'i* *br'ati-su* *d'obri*; *onę: dv'iję* *d'ęklicę* *su-m'oję* *č'ęri*; *ku:p'il-sęm* *dvà: kuoń'a*, ali i *kuoń'ę*; *donę:s'i* *tri: k'amęnę*.

Deklinacija ima šest padeža, a vokativ se izjednačio s nominativom. Pojava kao *B'ože*, *'Isuse*, *J'osipe*, *'andęle*, može se promatrati kao interferentni utjecaj književnoga jezika i kao pertrifikacija. Kod imenica muškog roda postoji opreka živo – neživo i u bezprijedložnoj upotrebi: *'imam kuoń'a* – *'imam stuoł'ęc* (Asg = Gsg : Asg = Nsg).

Kao i u drugim kajkavskim govorima pojedini oblici riječi nisu obilježeni samo nastavkom i promjenom u osnovi već i suprasegmentalno – mjestom naglaska i kvantitetom. Lsg i Isg dolaze uvijek s prijedlogom.

Kod pridjeva čuva se fakultativno još razlika između određenog i neodređenog oblika.

U konjugaciji uz infinitiv sačuvan je i supin. Futur sa *štęti*, kao i imperfekt i aorist u govoru Gregurovca ne postoji.

4.1. Imenice

4.1.0. Nastavci imeničke promjene

O-osnove

		muški rod	
Sg.	N - $\emptyset$	Pl.	- <i>i</i>
	G - <i>a</i>		- <i>of, -ùof, -i, -$\emptyset$</i>
	D - <i>u</i>		- <i>em, -'em, -è:m</i>
	A - <i>a, (než.) -$\emptyset$</i>		- <i>ɛ</i>
	L - <i>u</i>		- <i>ɛ, -ie</i>
	I - <i>em</i>		- <i>i, -mi</i>

		srednji rod	
Sg.	N - <i>ɛ, ɛ</i>	Pl.	- <i>a</i>
	G - <i>a</i>		- <i>ɔ, -ɛf</i>
	D - <i>u</i>		- <i>a:m, -am, -em</i>
	A - <i>e</i>		- <i>a</i>
	L - <i>u</i>		- <i>ɛ, -ie</i>
	I - <i>em</i>		- <i>à:mi, -i, mí:</i>

A-osnove

Sg.	N - <i>a</i>	Pl.	- <i>ɛ</i>
	G - <i>ɛ, é:</i>		- <i>ɔ</i>
	D - <i>ɛ</i>		- <i>à:m, -am</i>
	A - <i>u</i>		- <i>ɛ</i>
	L - <i>e</i>		- <i>a, -ie, -ɛ</i>
	I - <i>u, -ó:</i>		- <i>ami, -à:mi</i>

I-osnove

Sg.	N - $\emptyset$	Pl.	- <i>i</i>
	G - <i>i</i>		- <i>i, -$\emptyset$</i>
	D - <i>i</i>		- <i>à:m, -ja:m, -è:m</i>
	A - $\emptyset$		- <i>i</i>
	L - <i>i</i>		- <i>i, ie, -à, -jà:</i>
	I - <i>jó:</i>		- <i>à:mi, -'ami, -mi, -mí:, -imi, jà:mi</i>

S obzirom na mjesto naglaska, imenice u sva tri roda možemo podijeliti na imenice s nepomičnim naglaskom – naglašenom osnovom – te imenice s pomičnim naglaskom.

4.1.01. Napomene uz promjenu imenica muškog roda

Kod promjene imenica m. i s. r. nastavak Lsg uvijek je jednak nastavku Dsg – *u*. Razlika između Dsg i Lsg ostvaruje se obično prozodijski: Dsg *grà:du* – Lsg *grà:du*, *č'ovèku* – *č'ovièku*, *buob'u* – *buòbu*, *dèt'ètu* – *dèt'è:tu* itd. Isg ima nastavak –*em* i u imenica koje završavaju na palatal i nepalatal. Gpl m. r. ima normalan kajkavski nastavak – *of* (< *ovz*). Rijetke su imenice s –*ø* nastavkom *p'èŋzi* i *m'èšec* (*h-letu*)/*pèŋ:s*, *mèsiè:c*. U Gpl nastavak –*i* ima supletiv imenice *č'ovèk* – *lù:di* i neke druge, napose stare *i*-osnove, npr. *č'è:rvi* uz *č'è:rvoŋ*, *p'è:rsti* uz *p'è:rstoŋ*, *vuòli* uz *volùoŋ*, imenica *k'oŋ* – *kuóŋ* uz *kuóŋi* i *kuòuŋoŋ*. U Lpl su ovisno o naglasku, dva nastavka: –*è*, –*ie* – *na-zò:bè*, *na-zobìe*. Dpl m. r. ima nastavak –*em*, –*è:m*, *ludè:m*, *gostè:m* imaju pod naglaskom pertrificirano –*è:m*. Apl ima nastavak –*è*.

Imenice srednjeg roda imaju u pluralu redovno u nekim padežima nastavke a-deklinacije. U dativu uvijek, uz koji mogu imati i nastavak *o*-deklinacije, rjeđe u instrumentalu, a rijetko u lokativu.

Imenice s. r. starih *n-* i *t-*osnova, kao što su *vrième*, *'ime*, *tè:l'e*, *diet'è*, *s'ème* u kosim padežima u sg. imaju, uz proširenje osnove, nastavke *o*-deklinacije.

4.1.1. Pregled flektivnih i naglasnih tipova imenica muškog roda³⁹

A. Nepomični tipovi

4.1.11. Tip bez prozodijskih promjena

a) s kratkim osnovnim vokalom

Sg.	N	<i>m'èlin-ø</i>	Pl.	<i>m'èlin-i</i>
	G	<i>m'èlin-a</i>		<i>m'èlin-of</i>
	D	<i>m'èlin-u</i>		<i>m'èlin-è:m</i>
	A	<i>m'èlin</i>		<i>m'èlin-è</i>
	L	<i>m'èlin-u</i>		<i>m'èlin-è</i>
	I	<i>m'èlin-è:m</i>		<i>m'èlin-i</i>

³⁹ U osnovnom se naglasni tipovi imenica, a i glagola, slažu s tipovima u Bednji, ali postoje razlike, nekad veće, nekad manje, npr. samo u jednom obliku. Zbog toga se tipovi radi usporedbe donose na sličan način kao i kod Jedvaja, tj. kod imenica paradigme, a kod glagola karakteristični primjerci oblika pojedinih paradigmi.

b) s dugim osnovnim vokalom

Sg.	N	pà:l̥-ɛ-c-ø	Pl.	pà:lc-i
	G	pà:lc-a		pà:lc-of
	D	pà:lc-u		pà:lc-ɛm
	A	pà:l̥-ɛc-ø		pà:lc-ɛ
	L	pà:lc-u		pà:lc-ɛ
	I	pà:lc-ɛm		pà:lc-i

Po ovoj paradigmi mijenjaju se imenice na $-(\epsilon)c$, npr. *zà:jɛc*, *v'ujɛc*, zatim deminutivi na $-ɛk$ s postojanim $-ɛ-$ (i deminutivi muških i ženskih imena na $-ɛk$: *M'ikɛk*, *Jùožɛk*, *Sl'avɛk*, *B'arɛk*, *J'anɛk*, *gr'ozɛk*, *c'ujzɛk*, *d'ojcɛk* 'praščič', zatim imenice na $-ak$ s postojanim $-a-$: *hl'ačɛnak*, *sv'itɛnak*, *ciɛnak*, *v'itɛnak* 'kosir', *tɛl̥ježɛnak* (željezni klin na jarmu); imenice na $-ar$: *ž'ohar*, *p'ɛkar*, *š'oštar*, *b'umbar*, te imenice kao što su: *k'amɛn*, *gl̥ježen*, *g'ɛgač* itd.

4.1.12. Tip s promjenom modulacije u Lsg i GLIpl

Sg.	N	kù:m-ø	Pl.	kù:m-i
	G	kù:m-a		kù:m-of
	D	kù:m-u		kù:m-ɛm
	A	kù:m-a		kù:m-ɛ
	L	kù:m-u		kù:m-ɛ
	I	kù:m-ɛm		kù:m-i

Po tom se obrascu mijenjaju jednosložne imenice: *grà:t*, *vrà:k*, *trà:k*, *trà:p*, *l̥:st*, *mò:š* itd., zatim višesložne kao npr. *kuostà.ri*.

Tip s kvantitativnom promjenom i cirkumfleksom u Lsg i GLIsg

4.1.13. S jednosložnom osnovom

Sg.	N	kļ'in-ø	Pl.	kļ'in-i
	G	kļ'in-a		kļi:n-of
	D	kļ'in-u		kļ'in-ɛm
	A	kļ'in		kļ'in-ɛ
	L	kļi:n-u		kļi:n-ɛ
	I	kļ'in-ɛm		kļi:n-i

4.1.14. Višesložne imenice

Sg.	N	tɛ:rb'uh-ø	Pl.	tɛrb'uh-i
	G	tɛrb'uh-a		tɛrbù:h-of
	D	tɛrb'uh-u		tɛrb'uh-əm
	A	tɛ:rb'uh-ø		tɛrb'uh-ɛ
	L	tɛrbù:h-u		tɛrbù:h-ɛ
	I	tɛrb'uh-əm		tɛrbù:h-i

Tako se mijenjaju imenice kao što su: *br'at*, *č'erf*, *p'ušelj*, *v'eter*, *ž'akeļ*, *l'aket*, *v'o-gel*, *n'ovet*, *d'et*, *šv'ic* itd.

Tip s duljinom u NAsg, akutom u Lsg, GLIpl i kraćinom u ostalim padežima

4.1.15. Jednosložne osnove

Sg.	N	rùok-ø	Pl.	r'og-i
	G	r'og-a		ruóg-of, rog-uóf
	D	r'og-u		r'og-əm
	A	rùog-ø		r'og-ɛ
	L	ruóg-u		ruóg-ɛ, rog-ie
	I	r'og-əm		ruóg-i, rog-mi:

Prema tom obrascu mijenjaju se: *vùok*, *vùoz*, *brìek*, *diòm*, *mùost* itd.

4.1.16. Višesložne imenice

Sg.	N	uobr'az-ø	Pl.	obr'az-i
	G	obr'az-a		obráz:z-of
	D	obr'az-u		obr'az-əm
	A	uobr'az		obr'az-ɛ
	L	obráz:z-u		obráz:z-ɛ
	I	obr'az-əm		obráz:z-i

Po tom se obrascu mijenjaju imenice kao što su: *kuop'ič*, *puot'ek*, *puotpl'at*, *je:z'ik* itd.

B. Pomični tipovi

4.1.17. Tip bez kvantitativne opreke

Većina padeža ima oksitonezu, a Lsg i GLpl cirkumfleks u osnovi.

Sg.	N	<i>kuon-'e-c-ø</i>	Pl.	<i>kuonc-'i</i>
	G	<i>kuonc-'a</i>		<i>kùonc-of</i>
	D	<i>kuonc-'u</i>		<i>kuonc-'em</i>
	A	<i>kuon-'eç-ø</i>		<i>kuonc-'e</i>
	L	<i>kùonc-u</i>		<i>kùonc-'e</i>
	I	<i>kuonc-'em</i>		<i>kùonc-i</i>

Po tom se obrascu mijenjaju višesložne imenice (osobito dvosložne) s nepostojanim -e-:

- na -eç: *stuoľ'eç, zde.n'eç*;
- na -ek: *sve:t'ek, pe:t'ek, žota.n'ek, beľa.n'ek, ca.n'ek* itd.;
- imenice kao što su: *muoz'eľ, uos'eľ, uoc'eť, puos'eľ* itd.

4.1.18. Tip s jednim slogom i kraćinom u NAsg

Većina padeža ima oksitonezu a Lsg i GLlpl cirkumfleks u osnovi.

Sg.	N	<i>b'op-ø</i>	Pl.	<i>buob-'i</i>
	G	<i>buob-'a</i>		<i>bùob-of</i>
	D	<i>buob-'u</i>		<i>buob-'em</i>
	A	<i>b'op-ø</i>		<i>buob-'e</i>
	L	<i>bùob-u</i>		<i>bùob-'e</i>
	I	<i>buob-'em</i>		<i>bùob-i</i>

Prema tom se obrascu mijenjaju imenice: *gr'ost-gruozd'a, gr'op-gruob'a, kr'op-kruop'a, kr'of-kruov'a, v'ol-vuol'a, k'oš-kuoš'a, p'op-puop'a, n'oš-nuož'a, k'oň-kuoň'a, t'ork-tuork'a, p'eš-pies'a, d'ešč-diežž'a, ž'ep-žep'a* itd.

4.1.19. Tip s akutom na osnovi u NLsg i GLlpl a s oksitonezom u ostalim oblicima

a) s jednosložnom osnovom

Sg.	N	<i>tę.rn-ø</i>	Pl.	<i>tę.rn-'i</i>
	G	<i>tę.rn-'a</i>		<i>tę.rn-of</i>
	D	<i>tę.rn-'u</i>		<i>tę.rn-'em</i>
	A	<i>tę.rn-ø</i>		<i>tę.rn-'e</i>
	L	<i>tę.rn-u</i>		<i>tę.rn-'e</i>
	I	<i>tę.rn-'em</i>		<i>tę.rn-i</i>

b) s dvosložnom osnovom

Sg. N	<i>purá:n-ø</i>	Pl.	<i>pura:n-'i</i>
G	<i>pura:n-'a</i>		<i>purá:n-of</i>
D	<i>pura:n-'u</i>		<i>pura:n-'em</i>
A	<i>pura:n-'a</i>		<i>pura:n-'e</i>
L	<i>purá:n-u</i>		<i>purá:n-e</i>
I	<i>pura:n-'em</i>		<i>purá:n-i</i>

Prema obrascu *a* mijenjaju se imenice kao što su *gě:rm, pó:š, rú:t, bí:k, pó:t, stó:p, strí:c* itd. Po obrascu *b* mijenjaju se: *težá:k, škerlá:k, beđá:k, seľá:k, mustá:č, kolá:č, kotá:č, režá:č, dučá:n, kapelá:n, logožá:r, gospodá:r, smętlá:r, plęhá:r* itd.

4.1.2. Imenice srednjega roda

4.1.21. Tip s cirkumfleksom u osnovi i oksitonezom u Lpl (uz dubletu s cirkumfleksom)

Sg. N	<i>bogâ:ctv-e</i>	Pl.	<i>bogâ:ctv-a</i>
G	<i>bogâ:ctv-a</i>		<i>bogâ:ctv-of</i>
D	<i>bogâ:ctv-u</i>		<i>bogâ:ctv-em, bogâ:ctv-am</i>
A	<i>bogâ:ctve</i>		<i>bogâ:ctv-a</i>
L	<i>bogâ:ctv-u</i>		<i>bogâ:ctv-e, bogâ:ctv-ie</i>
I	<i>bogâ:ctv-em</i>		<i>bogâ:ctv-ami</i>

Tako se mijenjaju *siromâ:štve, pajdâ:štve* itd.

4.1.22. Tip s promjenom modulacije u pluralu

Sg. N	<i>čriev-e</i>	Pl.	<i>čriév-a</i>
G	<i>čriev-a</i>		<i>čriéf-ø</i>
D	<i>čriev-u</i>		<i>čriév-am</i>
A	<i>čriev-e</i>		<i>čriév-a</i>
L	<i>čriev-u</i>		<i>čriév-e</i>
I	<i>čriev-em</i>		<i>čriév-i</i>

Prema tom obrascu mijenjaju se jednakosolžne imenice s. r. kao što su: *driev-e, nę:-be* (uz *nębę:sa*); zbirne imenice: *kuđļe, tę:rsę, gęrmuóvļe, triščę, kamiēņe, ľi:stįe, kuzi:ņę, beľi:ņę* itd.

4.1.23. Tip s duljenjem osnove i cirkumfleksom u pluralu

Sg. N	<i>ľet-e</i>	Pl.	<i>ľiet-a</i>
G	<i>ľet-a</i>		<i>ľiet-ø</i>

D	ʃ'et-u	ʃiet-am
A	ʃ'et-e	ʃiet-a
L	ʃ'et-u	ʃiet-e
I	ʃ'et-em	ʃiet-i

Prema tom obrascu mijenjaju se imenice: *m'este*, *kl'opke*, *bl'ate*, *s'ite*, *ced'ile*, *dvo-r'išče*, *zeļ'išče*, *čes'alē* itd.

4.1.24. Tip s kratkom baritonom u singularu te promjenama mjesta, kvantitete i modulacije u pluralu

Sg.	N	p'oł-ɛ	Pl.	pò:ł-a
	G	p'oł-a		pó:ł-ø
	D	p'oł-u		pò:ł-am, poł-à:m
	A	p'oł-e		pò:ł-a
	L	p'oł-u		poł-ie
	I	p'oł-em		poł-à:mi

4.1.25. Tip s oksitonezom u singularu i s akutom u Lsg i pluralu

Sg.	N	vi:n'e	Pl.	vi:n-a
	G	vi:n-a		vi:n-ø
	D	vi:n-u		vi:n-am
	A	vi:n-e		vi:n-a
	L	vi:n-u		vi:n-e
	I	vi:n-em		vi:n-i

Po tom obrascu mijenjaju se imenice s.r.: *li:c'e*, *pla:tn'e*, *ja:jc'e*, *gniezd'e*, *re:br'e*, *mļiek'e*, *pe:r'e*, *se:l'e*, *kri:l'e* itd.

4.1.26. Stare n-osnove

Sg.	N	vriem-ɛ	Pl.	vremē:n-a
	G	vr'emɛn-a		vremē:n-ø
	D	vr'emɛn-u		vremē:n-am
	A	vriem-ɛ		vremē:n-a
	L	vr'emɛn-u		vremē:n-e
	I	vr'emɛn-em		vremē:n-i

Ostale imenice n-osnove, *'ime*, *s'eme*, *t'eme*, *r'ame*, *v'imē*, u NASg imaju kratak akcent.

4.1.27. *Stare t-osnove*

Imaju samo singular. U NA imaju oksitonezu s dugom penultimom, po prozodijskom zakonu, a u kosim je padežima silina na kratkom predsufiksalmom slogu.

Sg.	N	tɛ:l'-ɛ
	G	tɛl'ɛ-ta
	D	tɛl'ɛ-tu
	A	tɛ:l'ɛ
	L	tɛl'ɛ:-tu
	I	tɛl'ɛ-tɛm

Imenica *diéte* ima pl. *d'eca* a mijenja se kao singular imenica ž. r. na *-a*, dok *tɛ:l'ɛ* i *žriebɛ* imaju pl. *tɛ:liči*, *žriébiči* i mijenjaju se kao imenice m. r.

4.1.3. *A-deklinacija*

Imenice ž. r. u Gsg imaju nastavak *-ɛ/ɛ'*, a u DLsg *-ɛ*. Isg ima nastavak *-u* ako je imenica u tom padežu naglašena na osnovi, a nastavak *-ó*: ako je oksitonirana. NApl ima nastavak *-ɛ*, Gpl ima nulti nastavak, Dpl *-am/-à:m*, Lpl *-a*, Ipl *-ami/-à:mi*.

S obzirom na pomicanje i nepomicanje akcenta imenica ž. r. slijede u osnovi podjelu imenica m. i s. r. Prema tome, imamo imenice ž. r. s akcentom na osnovi u sg. i pl., te imenice ž. r. s pomičnim akcentom.

A. Nepomični tipovi

4. 1. 31. *Tip bez prozodijskih promjena*

Sg.	N	gó:sk-a	Pl.	gó:sk-ɛ
	G	gó:sk-ɛ		gó:s-ɛ-k-ø
	D	gó:sk-ɛ		gó:sk-am
	A	gó:sk-u		gó:sk-ɛ
	L	gó:sk-ɛ		gó:sk-a
	I	gó:sk-u		gó:sk-ami

Tako se mijenjaju imenice: *v'evɛrica*, *c'opɛr̃nica*, *g'ɛr̃lica*, *và:pɛlnica* itd.

4.1.32. *Tip s duljenjem u Isg i GLpl*

Sg.	N	kr'av-a	Pl.	kr'av-ɛ
	G	kr'av-ɛ		krá:f-ø
	D	kr'av-ɛ		kr'av-am

A	<i>kr'av-u</i>	<i>kr'av-ε</i>
L	<i>kr'av-ε</i>	<i>kr'a.v-a, krav-ìe</i>
I	<i>krà:v-u</i>	<i>kr'av-ami</i>

Isto tako mijenjaju se: *ned'eļa, sob'ota, teļ'ica, doven'ica, kur'uza, kob'ila, ž'aba, b'aba, k'ača, r'aca, p'ura, škat'ula, h'iža, šek'ira, žreb'ica, p'ras'ica, h'osta* itd. Neke imenice imaju u Lpl i dublete na *-ie* odnosno *-é*., kao što se vidi u obrascu, pa onda te imenice pripadaju i pomičnom tipu u t. 4.1.34.

4.1.33. Tip s promjenom modulacije u GLlpl

Sg.	N	<i>večē:r-a</i>	Pl.	<i>večē:r-ε</i>
	G	<i>večē:r-ε</i>		<i>večē:r-ø</i>
	D	<i>večē:r-ε</i>		<i>večē:r-am</i>
	A	<i>večē:r-u</i>		<i>večē:r-ε</i>
	L	<i>večē:r-ε</i>		<i>večē:r-a</i>
	I	<i>večē:r-ju</i>		<i>večē:r-ami</i>

Po tom se obrascu mijenjaju imenice: *stì:ska, hri:ška, posò:da, zì:pka, kosì:tva, svà:da, čriēšna*, itd.

B. Pomični tipovi

4.1.34. Tip s oksitonezom osim u Gpl

Sg.	N	<i>ruos-'a</i>	Pl.	<i>r'os-ε, ruos-'ε</i>
	G	<i>ros-ē; ruos-'ē</i>		<i>ruos-ø</i>
	D	<i>ruos-'ε</i>		<i>ros-à:m</i>
	A	<i>r'os-u, ruos-'u</i>		<i>r'os-ε, ruos-'ε</i>
	L	<i>ruos-'ε</i>		<i>ruos-'a</i>
	I	<i>ros-ó; ruos-u</i>		<i>ros-à:mi, ros-mì:</i>

U ovom su tipu česte dublete pod utjecajem tipa *ž'ena* (t. 4.1.36). Tako se mijenjaju imenice kao što su *se:st'ra* (Gpl. je *sestìer*), *mieg'l'a* (Gpl. *megiél*), *miezg'a, ve:rb'a* i sl.

4.1.35. Tip s oksitonezom osim u Asg, NAGpl i kračinom u NApI

Sg.	N	<i>guor-'a</i>	Pl.	<i>g'or-ε</i>
	G	<i>gor-é; g'or-ε</i>		<i>gùor-ø</i>
	D	<i>guor-'ε</i>		<i>guor-'am, gor-à:m</i>
	A	<i>gùor-u</i>		<i>g'or-ε</i>
	L	<i>guor-'ε</i>		<i>guor-'a</i>
	I	<i>gor-ó; gùor-u</i>		<i>gor-à:mi</i>

Kvantiteta osnovnog vokala ovisi o mjestu naglaska i kvantiteti naglašene ultime po prozodijskim zakonitostima. Po tom se obrascu mijenjaju imenice: *z'əmļa*, *v'oda* koje u Asg. imaju dubletu: *z'əmļu* i *zè:mļu*, *v'odu* i *vùodu*.

4.1.36. Tip s oksitonezom u DLpl

Sg.	N	<i>ž'ən-a</i>	Pl.	<i>ž'ən-ə</i>
	G	<i>ž'ən-ə</i> , <i>žən-é:</i>		<i>žé:n-ə</i>
	D	<i>ž'ən-ə</i>		<i>žən-à:m</i>
	A	<i>ž'ən-u</i>		<i>ž'ən-ə</i>
	L	<i>ž'ən-ə</i>		<i>žən-à:</i>
	I	<i>žən-ó</i>		<i>žən-à:mi</i>

Tip *ž'əna* specifičan je za Gregurovec, nastao je miješanjem dvaju starih tipova: *ruos'a* i *kr'ava*. Kao *ž'əna* mijenjaju se: *'igla*, Gpl. *igiél*, Lpl. *iglé:*, *'osa*, Gpl. *uós*, *st'əza*, Lsg. *stiez'ə*, *st'əzə*, *k'osa*, *z'ora*, *m'uha*.

4.1.37. Tip s oksitonezom osim u Asg, NApl

Sg.	N	<i>glà:v-'a</i>	Pl.	<i>glà:v-ə</i>
	G	<i>glav-é:</i> , <i>glà:v-é:</i>		<i>glà:f-ə</i>
	D	<i>glà:v-ə</i>		<i>glav-à:m</i>
	A	<i>glà:v-u</i>		<i>glà:v-ə</i>
	L	<i>glà:v-ə</i>		<i>glà:v-'a</i>
	I	<i>glav-ó:</i> , <i>glà:v-u</i>		<i>glav-à:mi</i>

Prema tom se obrascu mijenjaju još imenice: *du:s'a*, *zi:m'a* itd.

4.1.38. Tip s oksitonezom osim u Isg i Lpl

Sg.	N	<i>t'əži:n-'a</i>	Pl.	<i>təži:n-ə</i>
	G	<i>təži:n-ə</i>		<i>təži:n-ə</i>
	D	<i>təži:n-ə</i>		<i>təži:n-'am</i>
	A	<i>təži:n-'u</i>		<i>təži:n-ə</i>
	L	<i>təži:n-ə</i>		<i>təži:n-a</i>
	I	<i>təži:n-u</i>		<i>təži:n-'ami</i>

Tako se mijenjaju imenice kao što su: *živi:n'a*, *sredi:n'a*, *visi:n'a*, *žə:j'a*, *spari:n'a*, *topli:n'a*, *črni:n'a*, *dəbli:n'a*, *imbri:n'a*, itd.

4.1.4. I-deklinacija

Isg. uvijek završava nastavkom *-(j)ó*: Gpl, uz obično duljenje osnove, ima nastavke *-i*, *-ø*. Nastavak *-i* mogu imati sve imenice, a nastavak *-ø* većina onih koje u NAsg završavaju na jedan suglasnik. (Od jednosložnih samo one koje imaju cirkumfleks.) Dpl. završava na *-à:m*, *-jà:m*, a neke imaju i dublete s *-è:m*, npr. *vu:šè:m*, *kokošè:m*. Lpl. ima nastavke: *-ie*, *-à*:, *-jà*:. Ipl. ima *-jà:mi*, *-à:mi*, *-mi/-mí*:, *-imi*. Spomenuta deklinacija nema nepomičnih naglasnih tipova jer je nastavak u Isg uvijek naglašen.

4.1.41. Tip s baritonom osim u Isg, DLIpl

a)	Sg.	N	<i>liénost-ø</i>	Pl.	<i>liénost-i</i>
		G	<i>liénost-i</i>		<i>liénost-i</i>
		D	<i>liénost-i</i>		<i>liénost-jà:m</i>
		A	<i>liénost-ø</i>		<i>liénost-i</i>
		L	<i>liénost-i</i>		<i>liénost-ie</i>
		I	<i>liénost-jó</i> :		<i>liénost-mí</i> :

Prema tom se obrascu mijenjaju još: *kriépost*, *jà:kost*, *pogi:bèl* itd.

b)	Sg.	N	<i>k'okoš-ø</i>	Pl.	<i>k'okoš-i</i>
		G	<i>k'okoš-i</i>		<i>kokuóš-i</i> , <i>kokuóš-ø</i>
		D	<i>k'okoš-i</i>		<i>kokoš-am</i> , <i>kokoš-è:m</i>
		A	<i>k'okoš-ø</i>		<i>k'okoš-i</i>
		L	<i>k'okoš-i</i>		<i>kokoš-ie</i>
		I	<i>kokoš-jó</i> :		<i>kokoš-à:mi</i>

Po tom obrascu mijenjaju se još imenice: *p'èrut*, Dpl. *p'èrut-jam*, *perut-jam*, Ipl. *p'erutjami*, *perut-jà:mi*, *kr'èlut*, Dpl. *kr'èlut-am*, *krèlut-am*, Ipl. *krèlut-à:mi*, *kr'èlut-mi*.

4.1.42. Tip s oksitonezom u Lsg i bez opreke između Gsg i Dsg

a) S jednosložnom osnovom

	Sg.	N	<i>pè:č-ø</i>	Pl.	<i>p'èč-i</i>
		G	<i>p'èč-i</i>		<i>pè:č-i</i>
		D	<i>p'èč-i</i>		<i>pèč-à:m</i>
		A	<i>pè:č-ø</i>		<i>p'èč-i</i>
		L	<i>pè:č-'i</i>		<i>pèč-ie</i>
		I	<i>pèč-jó</i> :		<i>pèč-à:mi</i> , <i>peč-mí</i> :

Kod ovoga je tipa karakteristično da u Lsg ima naglasak na nastavku. Prema tom obrascu mijenjaju se: *sniet*, *kùost*, *bè:rf*, *klò:p*, *hè:rž*, *sè:rž* itd.

b) S dvosložnom osnovom

Sg.	N	<i>p'omet</i>	Pl.	<i>p'omet-i</i>
	G	<i>p'omet-i</i>		<i>pomé:t-i</i>
	D	<i>p'omet-i</i>		<i>pomet-j'am</i>
	A	<i>p'omet</i>		<i>p'omet-i</i>
	L	<i>pome:t-'i</i>		<i>pomet-ie</i>
	I	<i>pomet-jó:</i>		<i>pomet-mí:, pomet-jà:mi</i>

4.1.43. Tip s oksitonezom u Lsg i kvantitativnom oprekom između Gsg i Dsg

a) S jednosložnom osnovom

Sg.	N	<i>kliet-ø</i>	Pl.	<i>kli'et-i</i>
	G	<i>kli'et-i</i>		<i>kli'et-i</i>
	D	<i>kliet-i</i>		<i>kliet-à:m, klet-jà:m</i>
	A	<i>kliet-ø</i>		<i>kli'et-i</i>
	L	<i>kliet-'i</i>		<i>kliet-à:, klet-jà:</i>
	I	<i>klet-jó:</i>		<i>kletm-i:, klet-jà:mi</i>

b) S dvosložnom osnovom

Sg.	N	<i>sp'ovet-ø</i>	Pl.	<i>sp'ovet-i</i>
	G	<i>sp'ovet-i</i>		<i>sp'ovet-ø</i>
	D	<i>sp'ovet-i</i>		<i>spovet-à:m</i>
	A	<i>sp'ovet-ø</i>		<i>sp'ovet-i</i>
	L	<i>spovied-'i</i>		<i>spovet-ie</i>
	I	<i>spovet-jó:</i>		<i>spovet-à:mi, spovet-jà:mi</i>

Ovaj se obrazac razlikuje od prethodnoga po tome što u Dsg ima dugu naglašenu osnovu. Tako se mijenjaju još: *kè.rf, sùol, Vies* (ime sela) itd.

4.1.44. Tip s jednosložnom osnovom i duljinom u Gsg

Sg.	N	<i>mà:st</i>	Pl.	<i>mà:st-i</i>
	G	<i>mà:st-i</i>		<i>mà:st-i</i>
	D	<i>mà:st-i</i>		<i>mast-jà:m</i>
	A	<i>mà:st</i>		<i>màst-i</i>
	L	<i>ma:st-'i</i>		<i>mast-ie</i>
	I	<i>mast-jó:</i>		<i>mast-mí:</i>

Uz *mà:st* govori se i *má:šča*. Za ovaj tip je karakteristično da se cirkumfleks pojavljuje samo u NAsg, a kad naglasak nije na nastavku, onda osnova dobiva akut. Prema tom se obrascu mijenjaju imenice kao što su: *là:š*, *zvìer*, *vè:rst* itd.

4.1.45. Tip s nepostojanim *ę*

Sg.	N <i>mì:s-ę-l</i>	Pl.	<i>mì:sl-i</i>
	G <i>mì:sl-i</i>		<i>mì:sl-i, mis-ie-l</i>
	D <i>mì:sl-i</i>		<i>misl-à:m, mišl-à:m</i>
	A <i>mì:s-ę-l-ø</i>		<i>mì:sl-i</i>
	L <i>mì:sl-i, mis-ie-l-i</i>		<i>misl-ie</i>
	I <i>mišl-ó:</i>		<i>mì:sl-imi, mi:sl-'ami</i>

Tip *mì:seł* ima u Lsg naglasak na nastavku, uz dubletu s akutom, a u Gpl akut u zadnjem slogu, također s dubletom. Tako se mijenjaju imenice: *svìest*, ali Lsg samo *sviesti*, a Gpl glasi *sviést* i *sviésti*.

4.1.5. Dva su traga imenica *r*-osnove u Gregurovcu: u imenice *m'ati*, koja se u kosim padežima osim u Isg sklanja po *a*-deklinaciji, i u imenice *kčì:*, *čì:*, koja može u Nsg glasiti i *čę:r*, a sklanja se po *i*-deklinaciji.

4.1.51.

Sg.	N <i>m'ati</i>	Pl.	<i>m'atę-ę</i>
	G <i>m'atę-ę</i>		<i>mà:tę-ø</i>
	D <i>m'atę-ę</i>		<i>m'atę-am</i>
	A <i>m'atę-ø</i>		<i>m'atę-ę</i>
	L <i>m'atę-ę</i>		<i>m'atę-a</i>
	I <i>mà:tę-ju</i>		<i>m'atę-ami</i>

4.1.52.

Sg.	N <i>čę:r-ø, kčì:, čì:</i>	Pl.	<i>č'ęr-i</i>
	G <i>čę:r-i</i>		<i>čę:r-i</i>
	D <i>čę:r-i</i>		<i>čęr-à:m, čęr-jà:m</i>
	A <i>čę:r-ø</i>		<i>č'ęr-i</i>
	L <i>čę:r-i</i>		<i>čęr-à:, čęr-jà:, čęr-ie</i>
	I <i>čęr-jó:</i>		<i>čęr-à:mi, čęr-jà:mi</i>

4.2. Pridjevi

4.2.1. Neodređeni i određeni oblik

U govoru Gregurovca čuva se kod pridjeva opreka: određen – neodređen, npr. *tìe kapù:t -jẹ s'irok; d'ẹj-mi tìe širuòki kapù:t*. Međutim, sve se više upotrebljava određeni oblik i na mjestu neodređenoga. Može se reći da postoji jednosmjerna opozicija između određenog i neodređenog lika, i to tako da se uvijek može upotrijebiti određeni oblik, a neodređeni ne.

Neki pridjevi imaju samo jedan oblik, određeni ili neodređeni. Uglavnom su to odnosni pridjevi, npr. *domà:či, zájdrii, svi:ński, zi:mski*, i posvojni na *-ski, -čki*, npr. *gregurovè:čki, radob'ojski* itd.

Posvojni pridjevi na *-in, -of*, nemaju nikada nastavak *-i* u Nsg m. r., npr. *gó:-skin, m'uhin, t'ecin, m'amin, t'atin, br'atof, P'etrof* itd.

Određeni i neodređeni oblik u većini pridjeva razlikuje se po kvantiteti osnovnog vokala, tj. duljinom u određenom obliku prema kraćini u neodređenom, te po nastavku, samo u Nsg m. r.: *-ø* prema *-i*. Npr. *zmà:zan – zmà:zani, č'uden – čù:dni, kr'atek – krá:tki, sl'adek – slá:tki, pom'etɛn – pomé:tɛni* itd. Kod drugih pak susrećemo i kvantitativnu opreku i različito mjesto naglaska, npr. *b'ɛdast – bɛdà:sti, d'ɛbɛl – dɛbɛ́:lì, z'ɛlɛn – zelé:ni* itd. Neki se pridjevi razlikuju samo u Nsg m. r. po nastavku: *bɛtɛ:žen – bɛtɛ́:žni, dò:žen – dò:žni, tó:žen – tó:žni, guol – guoɽi* itd.

4.2.2. Nastavci pridjeva

	muški rod	srednji rod	ženski rod
Sg.	N -i, (neodr.) -ø	-ɛ, -ɛ	-a
	G -uga		-ɛ
	D -omu, -ɛmu		-ɛ
	A N ili G	-ɛ, -ɛ	-u
	L -ɛm, -ɛm		-ɛ
	I -ɛm		-u
Pl.	N -i	-a	-ɛ
	G -i, -ih		-i, -ih
	D -ɛm		-ɛm
	A -ɛ	-a	-ɛ
	L -ɛ		-ɛ
	I -ɛm, -ɛmi, -i		

4.2.3. Komparativ

Za tvorbu komparativa upotrebljavaju se nastavci: *-i, -ši, -eši, -ieši, -jši*. Ispred nastavka dolazi do poznatih promjena i ispadanja suglasnika, npr.: *j'ak - j'ači, v'ozek - v'oži; má:ji - mieriú, m'eniši, sù:h - s'uheši, k'ervaf - kervaveši, p'on - p'oneši, žó:t - ž'oteši, n'izek - n'izi, n'izeši, hù:t - hù:di, h'ujši, mlá:di - ml'ajši, sl'adek - sl'ajši, slatkieši, kr'atek - kr'ajši, r'at - rá:jši, stà:r - st'areši, stariēši, b'erz - b'erzi, berži-eši* itd.

4.2.4. Superlativ

Tvori se od komparativa prefiksom *n'aj:* *mlà:t - ml'ajši - n'ajml'ajši, v'elík - v'ekši - n'ajv'ekši* itd.

4.3. Zamjenice

4.3.1. Lične zamjenice

4.3.11.	Sg.	N	<i>j'as, jà:</i>	Pl.	<i>mì:</i>	<i>vì:</i>
		G	<i>m'ēn-ē, mē</i>		<i>nà:-s, nas</i>	<i>và:-s, vas</i>
		D	<i>m'ēn-ē, mi</i>		<i>n'a-m, nam</i>	<i>v'a-m, vam</i>
		A	<i>m'ēn-ē, mē</i>		<i>n'a-s, nas</i>	<i>v'a-s</i>
		L	<i>m'ēn-ē</i>		<i>n'a-s, nas</i>	<i>v'a-s, vas</i>
		I	<i>mē:n-u</i>		<i>nà:-mi</i>	<i>và:-mi</i>

Tako se mijenjaju i zamjenice *tì:*, Isg *tùobu*, povratna, Isg *sùobu*.

U Nsg. lična zamjenica za 1. lice ima dva lika, stariji *j'as* i noviji *jà:*. U govoru prevladava *jà:*; napose kada iza tog lika slijedi leksem s konsonantom, dok *j'as* dolazi pred leksemom koji počinje s vokalom, npr.: *j'as 'onda veļi:m, j'as 'idēm*.

Atonički oblici mogu biti enklitike i proklitike, npr.: *šč'gra-mi-jē r'ekel, povie-mi, d'ēņes-mē-jē v'idel, bò:-ga pr'ijel* itd. Kada ti oblici stoje s prijedlogom, na njega prelazi akcent, koji je u Asg. uz kraće likove *m'ē, t'ē* dug, npr.: Asg *đieni kapù:t nà:-mē, Lsg n'a-mēņ-jē kapù:t, Asg nà:-tē-jē drievē op'ale, Lsg n'a-tēbē-jē m'uha*.

			m. i sr. r.	ž. r.
4.3.12.	Sg.	N	<i>'onē</i>	<i>'ona</i>
		G	<i>n'-ēga, ga</i>	<i>n'-ē:, jē</i>
		D	<i>n'-ēmu, mu</i>	<i>n'-ē n'-uój, jē</i>
		A	<i>n'-ēga, ga</i>	<i>n'-ò:, ju</i>
		L	<i>n'-ēm, nēm</i>	<i>n'-uój, nē</i>
		I	<i>n'-i:m</i>	<i>n'-ó:</i>

4.3.2. Posvojne zamjenice

	m. r.	sr. r.	sr. r.		m.s.r.	ž. r.
Sg. N	<i>m-uój</i>	<i>m'oj-e</i>		Pl.	<i>m'oj-i</i>	<i>m'o-ję</i>
G	<i>m'oj-uga</i>		<i>m'oj-ę</i>		<i>m'oj-i</i>	
D	<i>m'oj-ęmu</i>		<i>m'oj-ę</i>		<i>m'oj-ęm</i>	
A	G ili N		<i>m'oj-u</i>		<i>m'oj-ę</i>	
L	<i>m'oj-ęm</i>		<i>m'oj-ę</i>		<i>m'oj-i</i>	
I	<i>m'oj-ęm</i>		<i>m'oj-u</i>		<i>m'oj-ęmi</i>	

Tako se mijenjaju i zamjenice: *tvuój, svuój, nj'ęgof, nj'ęjn, n'aš, v'aš, n'ihof*.

4.3.3. Pokazne zamjenice

	m. r.	sr. r.	ž. r.		m. r.	sr. r.	ž. r.
Sg. N	<i>t-ìe</i>	<i>t-ę</i>	<i>t-à:</i>	Pl.	<i>t-ìe</i>	<i>t-à:</i>	<i>t-ę:</i>
G	<i>t-'oga</i>		<i>t-ę:</i>		<i>t-ìe</i>		
D	<i>t-'omu</i>		<i>t-ìe, t-ìoj</i>		<i>t-ìem</i>		
A	<i>t-'oga</i>		<i>t-ò:</i>		<i>t-ę:</i>		
L	<i>t-ìem, t-ęm</i>		<i>t-ìe, t-ę</i>		<i>t-ìe</i>		
I	<i>t-ìem</i>		<i>t-ò:</i>		<i>t-ęmi</i>		

Stara pokazna zamjenica *sb, si, se* (taj, ta, to) sačuvala je oblike za Gsg u sintagma: *s'ęga vu'ļę:tja, ļęta, s'ę jęsęni, zimę:* 'proljetos, ljetos, jesenas, zimus'. Oblici te zamjenice jednaki su padežima zamjenice *v'ęs, s'ę, s'a*.

4.3.4. Uпитno-odnosne zamjenice

Uпитna zamjenica za 'tko' u Gregurovcu glasi *kìe*, a za 'što' *k'oj*.

Sg. N	<i>k-ìe</i>	<i>k-'oj</i>
G	<i>k-'oga</i>	<i>č-'ęsa, č-'ęga</i>
D	<i>k-'omu</i>	<i>č-'ęmu</i>
A	<i>k-'oga</i>	<i>k-'oj</i>
L	<i>k-ìem, k-ęm</i>	<i>č-ìem, č-ęm</i>
I	<i>k-ìem</i>	<i>č-ìem</i>

Zamjenica 'koji' glasi *št'ęri*, a deklinira se kao pridjev. Isto tako dekliniraju se *č'iji, č'ije, č'ija*.

4.3.5. Neodređene zamjenice

4.3.51. *nìeki*, *nìešči* 'netko', *n'èke* 'nešto', *něštè:ri*, *něktè:ri* 'nekoji', *n'èkakof* 'neka-kav', *gdèkije* 'gdjetko', *gdèkòj* 'gdješto', *gděšt'eri* 'gdjekoji', *kieg'et* 'tkogot', *kojg'et* 'štogot', *štërig'et* 'kojigod', *čijig'et* 'čijigod'.

4.3.52. Opće

kojkìe 'svatko', *kojk'oj* 'svašta', *s'aki* 'svaki', *sakof'ački* 'svakakav', *v'es* 'sav', *kojk'akof* 'kojekakav', *kojb'ilè* 'bilo što', *kojk'ak* 'bilo kako'.

4.3.53. Niječne

n'ìščè 'nitko', *n'ìč* 'ništa', *n'ìčij* 'ničiji', *n'ikakof* 'nikakav'.

Neodređene zamjenice složene s *kie-*, *koj--* mijenjaju se kao upitne zamjenice *kìe* i *k'oj*, a one koje su složene sa *štëri-*, *čiji-*, mijenjaju se kao pridjevi.

4.4. Brojevi

4.4.1. Glavni brojevi

4.4.11. Za broj 'jedan' upotrebljavaju se dva lika: *j'èdèn* i *j'èn*, *j'èdne*, *j'ène*, *j'èdna* i *j'èna*; *dvà*: (m. i s. r.), *dvie* (ž. r.). Ti se brojevi razlikuju u rodu. Od 3 nadalje razlika u rodu nema: *tri:*, *čet'iri*, *pè:t*, *šè:st*, *s'èdem*, *'osem*, *d'evèt*, *d'èšèt*, *jèdènà:jst*, *dvanà:jst...* *čèter'nà:jst*, *pètnà:jst*, *šèsnà:jst*, *sèdèmnà:jst ... dv'ojsèti*, *dvojstj'èn*, *dvojstdvà: ... tr'idè-sèt*, *čèterd'èšèt*, *pèd'èšèt...*, *stùo*, *dvìestùo ... h'ìladè*. Stariji ljudi za 'tisuću' govore i *j'è zèrè* uz *h'ìladè*. Svi se brojevi dekliniraju kao pridjevi.

	m. r.	sr. r.	ž. r.		m. r.	sr. r.	ž. r.
Sg. N	<i>j'èdè-n-ø</i>	<i>j'èdn-è</i>	<i>j'èdn-a</i>	Pl. <i>j'èdn-i</i>	<i>j'èdn-a</i>	<i>j'èdn-è</i>	
G	<i>j'èdn-oga</i> ,	<i>-uga</i>	<i>j'èdn-è</i>		<i>j'èdn-ih</i>		
D	<i>j'èdn-omu</i>		<i>j'èdn-è</i>		<i>j'èdn-em</i>	<i>j'èdn-im</i>	
A	N ili G		<i>j'èdn-u</i>		<i>j'èdn-è</i>		
L	<i>j'èdn-èm</i>		<i>j'èdn-è</i>		<i>j'èdn-i</i>	<i>j'èdn-è</i>	
I	<i>j'èdn-èm</i>		<i>j'èdn-u</i>		<i>j'èdn-èmi</i>		

Plural toga broja ima značenje kao i književni 'neki': *j'èni lù:di gov'oriju*, *j'ène ž'ène-su pruóstè*, *j'èna d'èca-su zmà:zana* itd.;

4.4.12. Broj *dvà*; *dvie* deklinira se:

	m. i sr. r.	ž. r.
Sg. N	<i>dv-à</i> :	<i>dv-ìe</i>
G	<i>dv-'e(h)</i>	
D	<i>dv-'em</i>	
A	<i>dv-'a</i>	<i>dv-ìe</i>
L	<i>dv-'e(h)</i>	
I	<i>dv-'emi</i>	

Brojevi *trì*; *čet'iri* dekliniraju se kao broj *dvà*:

4.4.2. Redni brojevi

Redni brojevi imaju deklinaciju određenih pridjeva: *pè:rvi*, *pè:rvuga* i *pè:rvoga*, *pè:rvomu*, *pè:rva*, *pè:rvę* ..., *tré:jti*, *tré:jtoga*, *tré:jtomu* itd.

4.4.3. Brojni pridjevi i prilozii

4.4.31. Brojni su prilozii i brojne priložne konstrukcije: *j'empot*, *dvà:pot*, *trì:pot*; *p'ęrvi pò:t*, *dr'ugi pò:t*, *fnùogi pò:t*, *v'ęç pò:t* itd.

4.4.32. Brojni pridjevi mijenjaju se po zamjениčkoj deklinaciji. Primjeri: *dvùoje*, *trùoje*, *četvùore* ..., *šędmùore*, *dęšetùore* itd.; 'imam *dvùoje hl'ačę*, 'on 'ima *trùoja kuóla*, *b'ile -su d'ęnęs dvùoje g'osti* itd.

Brojnih imenica kao što su 'trojica, petorica' nema.

4.5. Glagoli

4.5.0. Glagoli u govoru Gregurovca imaju tipične kajkavske karakteristike. Uz infinitiv na *-ti*, *-ći* imaju supin na *-t*, *-č*: 'idęm *kuopàt-*, 'on *h'očę kop'ati*, 'idęm *d'elat-* 'on *mùora d'elati*, *d'ošęl b'om vļieč-tì*: *tr'ębaš vļieči* itd.

Aorist, imperfekt kao i prilog prošli na *-vši*, *-ši* nisu očuvani. Sačuvan je pridjev radni i trpni: *p'il*, *p'ile*, *pí:la*, *m'očęn*, *m'očęne*, *m'očęna*.

4.5.01. Supin se osim nastavkom često razlikuje i prozodijski, i to:

1. promjenom modulacije: *vļieči - vļieč*; *tó:či - tò:č*;
2. promjenom kvalitete: a) *pr'ati - prà:t*; *p'iti - pì:t*; *j'ęsti - jęst*; b) *voz'iti - vuoz'it*, *nos'iti - nuos'it*;
3. promjenom mjesta naglaska: *počę:ti - p'očęt*; *napę:ti - n'apęt*, *kos'iti - k'osit*; *or'ati - 'orat* itd.

Samo nastavkom razlikuju se supin i infinitiv npr. glagola *ž'eti* – *ž'et*, *m'isliti* – *m'islit*, *pl'ivati* – *pl'ivat* itd.

4.5.02. Pregled prezentskih nastavaka

	1.	2.	3.
Sg.	-(j)em -im, -i:m -am	-(j)eš -iš, -i:š -aš	-(j)e, -'e -i, -i: -a
Pl.	-(j)eme -ime, -im'e -ame	-(j)ete -ite, -it'e -ate	-(j)ó:, -(j)uju, -dó: -iju, -ij'u, -é: -aju

Glagoli imaju, osim 1. razreda V. vrste, u 3. l. pl. dubletne likove: *'idju* – *'idu*, *glědi:j'u* – *glědė:*, *č'ujeju* – *č'uju*, *stoji:j'u* – *stojė:*, *derži:j'u* – *deržė:*, *kriči:j'u* – *kričė:*, *věli:j'u* – *věłė:*, *'ijēju* – *jėdó:*, *vļieč'ėju* – *vļėčó:*, *pė:č'ėju* – *pėčó:*, *kosi:j'u* – *kosė:*, *sėdi:j'u* – *sėdė:*, itd.

4.5.03. Imperativ

Imperativ se tvori za 2. l. sg. nastavcima: *-e*, *-i*, *-j*, pl. *-ete*, *-jte*. Imperativ za 3. l. izražava se riječcom *naj* + 3. l. prezenta. Primjeri:

	Sg.		Pl.		Sg.		Pl.
2. l.	<i>plė:t'i</i>		<i>plė:t'ete</i> ,	3. l.	<i>n'aj plė:t'e</i> ,		<i>n'aj plė:t'uju</i>
	<i>kuos'i</i>		<i>kuos'ete</i>		<i>n'aj kosi:</i>		<i>n'aj kosi:j'u</i>
	<i>pi:, pi:j</i> ,		<i>pi:tė, pijte</i>		<i>n'aj pi:j'e</i>		<i>n'aj pi:j'uju, pijó:</i>
	<i>k'ope</i>		<i>k'opete</i>		<i>n'aj k'opa</i>		<i>n'aj k'opaju</i>
	<i>č'uj</i>		<i>č'ujte</i>		<i>n'aj č'uje</i>		<i>n'aj č'ujeju</i>
	<i>bruój</i>		<i>bruójte</i>		<i>n'aj br'oji</i>		<i>n'aj br'ojiju</i>
	<i>šl.vė</i>		<i>šl.vete</i>		<i>n'aj šl:va</i>		<i>n'aj šl:vaju</i>

Sinkopirani lik imperativa nekih glagola također je prisutan u govoru, npr.: *b'ėš* – *b'ėšte* pored *biež'i* – *biež'ete*, a od *v'ideti* glasi *v'iš* – *v'iste*.

4.5.04. Glagolski prilog sadašnji

Glagolski prilog sadašnji tvori se nastavcima *-ó:č*, *-ė:č*, *-uč*: *idó:č*, *pijó:č*, *glědė:č*, *lėžė:č*, *stojė:č*, *plà:čuč*, *hù:škajuč* itd.

U govoru se također upotrebljava glagolski prilog na *-čki*, npr.: *sedě:čki, stojě:čki, ležě:čki, čepě:čki, klěčě:čki*.

4.5.05. Glagolski pridjev radni tvori se morfemom *l* na koji se dodaje morfem za rod i broj *-ø, -e, -a, -i, -a, -e*; ispred *-i l* se palatalizira. U glagola čija prezentska osnova završava na *-r* (6. raz. 1. vrsta) pridjev radni u muškom rodu gubi svoj morfem *-l*: *'on-je hmě:r, 'on-je z'apēr, 'on-je p'ožēr, ali 'ona-je hmě:rla, zapě:rla, požě:rla* itd.

4.5.06. *Futur* se tvori kao i u drugih kajkavskih govora perfektivnim prezentom glagola *biti* (esse, sein) i pridjeva radnoga: *b'om, b'oš, b'o d'ošēl; b'omē, b'otē, b'oju, b'odu d'ošļi*.

Budućnost se izražava i prezentskim oblicima perfektivnih glagola, npr.: *naprà:viš t'uo?, opē:r'ēš zd'ēlē?, donē:s'ēš (mi) v'odē?, z'utra h'j'utrē d'uojdēmē k-t'ēbē, na-v'u-ļetjē s'iejamē* itd.

4.5.07. Prošla se radnja uglavnom izriče perfektom. Tvori se od nesvršenog glagola *biti* (esse, sein) i pridjeva radnog.

Pluskvamperfekt također se upotrebljava, ali ne često. Tvori se od perfekta glagola *biti* i pridjeva radnog: *b'il-sēm r'ēkēl, b'il-sēm sciepà:l dē:rva, 'ona-je b'ila don'ēsla košà:ru*.

4.5.08. Kondicionali su također živi. Kondicional I. tvori se okamenjenom formom nenačlanog aorista glagola *biti* i glagolskog pridjeva radnog: *jà:-bi pov'ēdal, 'on-bi d'ošēl, 'ona-bi sp'ēkla, 'onē-bi p'oklē, d'iete-bi st'ērgalē*.

Kondicional II. rjeđe se upotrebljava u govoru a tvori se od kondicionala pomoćnog glagola *biti* i pridjeva radnog: *b'i:l-bi-mu pov'ēdal, b'ili-bi-mu pom'ogli zor'ati, b'ilē-bi-ga 'opralē, t'uo-bi-sē b'ilē i-t'ak zr'ušilē, 'ona-bi-se b'ila plà:kala da-je-b'ila t'otu*.

Pregled akcenatskih tipova po vrstama

4.5.1. Prva vrsta

1. razred

4.5.1.1. inf. *pr'ēsti*, sup. *prē:st*; prez. sg. 1. *prē:d'ēm*, pl. 3. *prē:d'ēju, prēdó:*, imper. sg' 2' *prē:d'i*, pl. *prē:dētē*; pridj. radni *pr'ēl, pr'ēlē, prē:la*; pridj. trpni *pr'ēden, pr'ēdenē, pr'ēdena*. Tako se mijenjaju glagoli: *t'ēpstī, bl'ēsti* 'buncati', *kr'asti, b'osti* (pridj. radni z r. *b'iola*), *cv'ēsti* (pridj. radni ž. r. *cv'ielā*); *op'asti* i *hkr'asti* imaju prezent po 2. vrsti: *opà:dņēm, hkrà:dņēm*.

4.5.1.2. inf. *s'ęsti*, prez. sg. 1. *s'ędnęm*, *s'ędęm*, pl. 3. *s'ędnęju*, *s'ędęju*; imper. sg. 2. *s'ędni*, *s'ędi*, pl. 2. *s'ędnętę*, *s'ędętę*; pridj. radni *s'ęl*, *s'ęlę*, *sę:la* (pridj. trpni *zas'ędęn*, *zas'ędęnę*, *zas'ędęna*).

4.5.1.3. inf. *rą:sti*, sup., prez., imp., pridj. trpni kao *pr'ęsti*, a pridj. radni kao inf.

2. razred

4.5.1.4. inf. *trę:sti*, sup. *trę:st*; prez. sg. 1. *trę:s'ęm*, pl. 3. *trę:s'ęju*, *tręsó:*; imper. sg. 2. *trę:s'i*, pl. *trę:sętę*; pridj. radni *trę:sęl*, *trę:sle*, *trę:sla*; pridj. trpni *trę:šęn*, *trę:šęnę*, *trę:šęna*.

4.5.1.5. inf. *n'ęsti*, sup. *nę:st*; prez. sg. 1. *nę:s'ęm*, pl. 3. *nę:s'ęju*, *nęsó:*; imper. sg. 2. *nę:s'i*, pl. *nę:s'ętę*; pridj. radni *n'ęsęl*, *n'ęsle*, *n'ęsla*; pridj. trpni *nę:šęn*, *nę:šęnę*, *nę:šęna*.

4.5.1.6. inf. *gr'isti*, sup. *gr:st*, prez. sg. 1. *gr:z'ęm*, pl. 3. *gr:z'ęju*, *grizó:*; imper. sg. 2. *gr:z'i*, pl. *gr:z'ętę*; pridj. radni *gr'izęl*, *gr'izle*, *gr:zla*; pridj. trpni *gr'iznęn*, *gr'zńęnę*, *gr'izńęna*.

3. razred

4.5.1.7. inf. *dó:psti*, sup. *dò:pst*; prez. sg. 1. *do:b'ęm*, pl. 3. *do:b'ęju*; imper. sg. 2. *do:b'i*, pl. 2. *do:b'ętę*; pridj. radni *dó:bęl*, *dó:blę*, *dó:bla*; pridj. trpni *d'obęn*, *d'obęnę*, *d'obęna*. Tako se mijenjaju: *grę:psti*, *zę:psti* itd.

4. razred

4.5.1.8. inf. *vlięci*, sup. *vlięč*; prez. sg. 1. *vlięč'ęm*, pl. 3. *vlięč'ęju*, *vlięčó:*; imper. sg. 2. *vlięč'i*, pl. 2. *vlięč'ętę*; pridj. radni *vliękęl*, *vliękłę*, *vliękla*; pridj. trpni *vlięčęn*, *vlięčęnę*, *vlięčęna*.

4.5.1.9. inf. *p'ęci*, sup. *p'ęč*; prez. sg. 1. *pę:č'ęm*, pl. 3. *pę:č'ęju*, *pęčó:*; imper. sg. 2. *pę:č'i*, pl. 2. *pę:č'ętę*; pridj. radni *p'ękęl*, *p'ękłę*, *p'ękla*; pridj. trpni *p'ęčęn*, *p'ęčęnę*, *pęčęne*, *pęčęna*, *pęčęna*. Tako se mijenjaju još: *t'ęci*, *ot'ęci* itd. Glagol *r'ęci* mijenja se i po II. vrsti *r'ęknęm*.

4.5.1.10. inf. *m'oči*, prez. sg. 1. *m'oręm*, pl. 3. *m'oręju*; imper. sg. 2. *muor'i*, pl. *muor'ętę'*

4.5.1.11. inf. *l'ęci*, sup. *l'ęč*; prez. sg. 1. *l'ęžęm*, pl. 3. *l'ęžęju*; imper. sg. 2. *l'ęži*, pl. *l'ęžętę*; pridj. radni *lęgęl*, *lęgłę*, *lęgla*; pridj. trpni *lęgnęn*, *lęgnęnę*, *lęgnęna*.

5. razred

4.5.1.12. inf. *klè:ti*, sup. *klè:t*; prez. sg. 1. *ko:n'em*, pl. 3. *ko:n'uju*, *konó:*; imper. sg. 2. *ko'n'i*, pl. 2. *ko:n'etè*; pridj. radni *klè:l*, *klè:lè*, *klè:la*; pridj. trpni *klè:t*, *klè:tè*, *klè:ta*.

4.5.1.13. inf. *počè:ti*, sup. *p'očèt*; prez. sg. 1. *p'očn'em*, pl. 3. *p'očnju*; imper. sg. 2. *puočn'i*, pl. 2. *puočn'etè*; pridj. radni *p'očèl*, *p'očèlè*, *počè:la*; pridj. trpni *p'očèt*, *p'očètè*, *počè:ta*. Tako se mijenjaju *snè:ti* 'uzeti'; *napè:ti*, *zajè:ti* itd.

4.5.1.14. inf. *ž'èti*, sup. *ž'èt*; prez. sg. *ž'èn'em*, pl. 3. *ž'ènju*; imper. sg. 2. *žien'i*, pl. 2. *žien'etè*; pridj. radni *ž'èl*, *ž'èlè*, *žè:la*; pridj. trpni *(po)ž'èt*, *(po)ž'etè*, *(po)žè:ta*.

4.5.1.15. inf. *žgà:ti*, sup. *žgà:t*; prez. sg. 1. *žgè:m*, pl. 3. *žgè:ju*; imper. sg. 2. *žg'è*, pl. 2. *žg'etè*, *žgèjte*; pridj. radni *žgà:l*, *žgà:lè*, *žgà:la*; pridj. trpni *žgà:n*, *žgà:nè*, *žgà:na*.

6. razred

4.5.1.16. inf. *ždrièti*, sup. *ždrièt*; prez. sg. 1. *ždè:r'em*, pl. 3. *ždè:r'uju*, *ždèró:*; imper. sg. 2. *ždèr'i*, pl. 2. *žd'èretè*; pridj. radni *ždè:rl*, *ždè:rlè*, *ždè:rla*; pridj. trpni *ždè:rt*, *ždè:rtè*, *ždè:rta*. Tako se mijenjaju: *hmrièti*, *zaprièti*.

4.5.1.17. inf. *potprièti*, prez. sg. 1. *p'otpr'em*, pl. 3. *p'otprèju*; imper. sg. 2. *puotpr'i*, pl. 2. *puotpr'etè*; pridj. radni *p'otperl*, *p'otperlè*, *potpè:rla*; pridj. trpni *p'otpèrt*, *p'otpèrtè*, *p'otpèrta*, *potpè:rta*. Tako se mijenja *prèstrièti*, *zr'èti* 'zrijati' itd.

7. razred

4.5.1.18. inf. *gnì:ti*, sup. *gnì:t*; prez. sg. 1. *gnì:j'em*, pl. 3. *gnìjèju*, *gnìjó:*; imper. sg. 2. *gnì:(j)*, pl. 2. *gnì:(j)tè*; pridj. radni *gnì:l*, *gnì:lè*, *gnì:la*.

4.5.1.19. inf. *ob'ujti*; prez. sg. 1. *ob'ujem*; imper. sg. 2. *ob'uj*, pl. 2. *ob'ujtè*; pridj. radni *uob'ul*, *ob'ule*, *obù:la*; pridj. trpni *ob'u(j)tè*, *ob'u(j)ta*.

4.5.1.20. inf. *skr'iti*, sup. *skr'it*; prez. sg. 1. *skr'ijem*; imper. sg. 2. *skrì:(j)*, pl. 2. *skrì:(j)tè*; pridj. radni *skr'il*, *skr'ilè*, *skrì:la*; pridj. trpni *skr'it*, *skrì:tè*, *skrì:ta*.

4.5.1.21. inf. *d'èti*, sup. *d'et* 'staviti'; prez. sg. 1. *d'ènem*; pl. 3. *d'èneju*; imper. sg. 2. *dien'i*, pl. 2. *dien'etè*; pridj. radni *dèl*, *d'èlè*, *dìela*. Tako se mijenjaju glagoli: *sm'èti*, *dob'iti*, *razm'èti* itd.

4.5.2. Druga vrsta

4.5.2.1. inf. *g'urnuti*, sup. *g'urnut*; prez. sg. 1. *gù:rnem*; imper. sg. 2. *g'urni*, pl. 2. *g'urneṭe*; pridj. radni *g'urnul*, *g'urnule*, *g'urnula*; pridj. trpni *g'urnen*, *gù:rnene*, *gù:r-riena*. Tako se mijenjaju: *v'ugnuti*, *ht'eknuti* 'utaknuti', *g'eṇuti*, *d'ehnuti* 'vonjati', *sp'erhnuti* 'istrunuti', *v'eṇnuti*, *p'unuti*, *d'eṇnuti* 'dahnuti', *ob'erṇuti*, *m'egnuti*, *v'erṇuti*.

4.5.2.2. inf. *zakleṇ'oti*, prez. sg. 1. *zakl'eṇem*, pl. 3. *zakl'eṇju*; imper. sg. 2. *zakle:n'i*, pl. 2. *zakle:n'eṭe*; pridj. radni *zakl'eṇul*, *zakle:n'ole*, *zakl'e:nula*; pridj. trpni *zakl'eṇen*, *zakl'eṇene*, *zakl'eṇena*.

4.5.2.3. inf. *potę:gn'uti*, sup. *potę:gnut*; prez. sg. 1. *potę:gnem*, pl. 3. *potę:gneju*; imper. sg. 2. *potę:gn'i*, pl. 2. *potę:gn'eṭe*; pridj. radni *potę:gn'ul*, *potę:gn'ule*, *potę:gnula*; pridj. trpni *potę:gñen*, *potę:gñene*, *potę:gñena*.

4.5.2.4. inf. *dospomeṇó:ti*, sup. *dospomeṇ:ot*, prez. sg. 1. *dospomeṇ'em*, pl. 3. *dospomeṇ'eju*; imper. sg. 2. *dospomeṇ'i*, pl. 2. *dospomeṇ'eṭe*; pridj. radni *dospomeṇ:ul*, *dospomeṇó:le*, *dospomeṇó:la*; pridj. trpni *dospomeṇ:ot*, *dospomeṇó:te*, *dospomeṇó:ta*. Nesloženi gl. glasi *spom'eṇoti*.

4.5.3. Treća vrsta

1. razred

4.5.3.1. inf. *v'ideti*, sup. *v'idet*; prez. sg. 1. *vì:dim*, pl. 3. *vì:diju*; imper. sg. 2. *v'idi*, *v'iš*, pl. 2. *v'idete*, *v'ište*; pridj. radni *v'idel*, *v'idele*, *vì:dela*; pridj. trpni *v'ižen*, *v'ižene*, *v'ižena*.

4.5.3.2. inf. *ži:v'eti*, sup. *ži:v'et*; prez. sg. 1. *živí:m*, pl. 3. *živi:j'u*, *živé:*; imper. sg. 2. *ži:v'i*, pl. 2. *ži:v'eṭe*; pridj. radni *ži:v'el*, *ži:v'ele*, *ži:v'ela*.

4.5.3.3. inf. *leṭ'eti*, sup. *leṭ:t'et*; prez. sg. 1. *leṭí:m*, pl. 3. *leṭi:j'u*, *leṭé:*; imper. sg. 2. *leṭ:t'i*, pl. 2. *leṭ:t'eṭe*; pridj. radni *leṭ:t'el*, *leṭ'eṭe*, *leṭiela*. Tako se mijenjaju glagoli: *ge:rm'eti*, *skę:rb'eti*, *cur'eti*, *ki:p'eti*, *žmier'eti* itd.

2. razred

4.5.3.4. inf. *biež'ati*, sup. *biež'at*; prez. sg. 1. *beží:m*; imper. sg. 2. *bieži*, pl. 2. *biež'eṭe*; pridj. radni *biež'al*, *biež'ale*, *biežala*.

4.5.3.5. inf. *dęřž'ati*, sup. *dę:rž'at*; prez. sg. 1. *dęřžl:m*; imper. sg. 2. *dę:rž'i*, pl. 2. *dę:rž'etę*; pridj. radni *dę:rž'al*, *dęřž'ale*, *dęřž'ala*; pridj. trpni *d'ęřžan*, *d'ęřžane*, *d'ęřžana*.

4.5.3.6. inf. *kri:č'ati*, sup. *kri:č'at*; prez. sg. 1. *kričl:m*, pl. 3. *kriči:j'u*, *kričę*; pl. 2. *kri:č'etę*; pridj. radni *kri:č'al*, *kri:č'ale*, *kri:č'ala*. Tako i: *ču:č'ati*, *re:ž'ati* i dr.

4.5.4. Četvrta vrsta

4.5.4.1. inf. *h'ititi* 'baciti', sup. *h'itit*; prez. sg. 1. *hì:tim*; pl. 3. *hì:tiju*, imper. sg. 2. *h'iti*, pl. 2. *h'itę*; pridj. radni *h'itil*, *h'itile*, *hì:tila*; pridj. trpni *hì:čęn*, *hì:čęne*, *hì:čęna*. Tako: *k'očiti*, *m'isłiti*, *r'užiti*, *s'įłiti*, *sv'aditi* (*sę*), *g'aziti*, *p'aziti*, *spr'aviti*, *hk'aniti* 'prevaniti' itd.

4.5.4.2. inf. *soł'iti*, sup. *sooł'it*; prez. sg. 1. *s'ołim*; imper. sg. 2. *sooł'i*, pl. 2. *sooł'etę*; pridj. radni *sooł'il*, *soł'ile*, *sò:łila*; pridj. trpni *s'ołęn*, *s'ołęne*, *s'ołęna*. Isto tako: *hod'iti*, *govor'iti*, *keł'iti* 'lijepiti', *oštr'iti*, *gnoj'iti*, *skoč'iti* itd.

4.5.4.3. inf. *plat'iti*, sup. *plà:tit*; prez. sg. 1. *platl:m*; imper. sg. 2. *pla:t'i*, pl. 2. *plata:etę*; pridj. radni *pl'atil*, *pl'atile*, *platl:la*. Tako: *čen'iti*, *dob'iti*, *streł'iti*, *kad'iti*, *gas'iti* itd.

4.5.4.4. inf. *cvi:ł'iti*, sup. *cvi:ł'it*; prez. sg. 1. *cvi:łim*; pl. 3. *cvi:łiju*, imper. sg. 2. *cvi:ł'i*, pl. 2. *cvi:ł'etę*; pridj. radni *cvi:ł'il*, *cvi:ł'ile*, *cvi:łila*; pridj. trpni *cvi:łęn*, *cvi:łęne*, *cvi:łęna*. Isto tako: *bra:n'iti*, *hra:n'iti*, *ku:p'iti* (pridj. trpni: *kù:płęn*, *kù:płęne*, *kù:płęna*), *pra:s'iti*, *kva:r'iti*, *mi:t'iti*, *tu:ł'iti*, *žu:ł'iti* itd.

4.5.5. Peta vrsta

1. razred

4.5.5.1. inf. *trù:cati* 'nukati, nuditi', sup. *trù:cat*; prez. sg. 1. *trù:cam*; imper. sg. 2. *trù:če*, pl. 2. *trù:četę*; pridj. radni *trù:cal*, *trù:cale*, *trù:cala*; pridj. trpni *trù:can*, *trù:cane*, *trù:cana*. Tako se mijenjaju: *kiefati* 'četkati', *kò:štati* 'okusiti što', *fò:ndati* 'uništiti', *trę:bati*, *pù:ntati* itd.

4.5.5.2. inf. *kop'ati*, sup. *kuop'at*; prez. sg. 1. *k'opam*; pl. 3. *k'opaju*, imper. sg. 2. *k'ope*, pl. 2. *k'opę*; pridj. radni *kuop'al*, *kop'ale*, *k'opala*; pridj. trpni *k'opan*, *k'opane*, *k'opana*. Tako: *čęc'ati*, sup. *ciec'at*, pridj. radni, sg. m. s. r. *ciec'al*, *męrmł'ati*, *peh'ati* 'dirati', *señ'ati*, *vęł'ati* 'vrijediti', *berbł'ati* itd. Glagol *im'ęti*, imper. sg. 2. *imieł*, pridj. radni sg. ž. r. *imieła*.

4.5.5.3. inf. *d'elati*, sup. *d'elat*; prez. sg. 1. *dìelam*; pl. 3. *dìelaju*, imper. sg. 2. *dìele*, pl. 2. *dìelete*; pridj. radni *d'elal*, *d'elale*, *dìelala*; pridj. trpni *dìelan*, *dìelane*, *dìelana*. Tako se mijenjaju: *k'imati*, *k'imat*, *k'erpati*, *št'ukati*, *zb'irati*, *obr'ačati*, *zv'irati*, *p'ocati*, *p'uskati*, *t'ergati*, *l'ecati* se 'plašiti se'.

4.5.5.4. inf. *pi:t'ati* (fragen), sup. *pi:t'at*; prez. sg. 1. *pi:tam*; pl. 3. *pi:taju*, imper. sg. 2. *pi:tē*, pl. 2. *pi:tētē*; pridj. radni *pi:t'al*, *pi:t'alē*, *pi:tala*; pridj. trpni *pi:tan*, *pi:tane*, *pi:tana*. Tako: *ciep'ati*, *mieš'ati*, *pla:č'ati*, *ka:l'ati*, *fu:čk'ati*, *ja:v'ati*, *hęrd'ati* 'glodati', *poči:v'ati*, *popiev'ati*, *zakļiep'ati* itd.

2. razred

4.5.5.5. inf. *lag'ati*, sup. *la:g'at*; prez. sg. 1. *l'ažem*; pl. 3. *l'ažju*, imper. sg. 2. *la:ž'i*, pl. 2. *la:ž'ētē*; pridj. radni *la:g'al*, *lag'alē*, *l'agala* i *lagála*; pridj. trpni (z)l'agan, (z)l'agane, (z)l'agana. Tako: *čęs'ati*, *dęrh't'ati*, *isk'ati*, *zob'ati*, *klepēt'ati*, *žęgēt'ati* 'škakljati'. Od *posl'ati* imper. glasi: sg. 2. *puoš'ati*, pl. 2. *puoš'ētē*, *zob'ati* – *zuob'ati*, *zuob'ētē*, također: *z'obētē*, prez. sg. 1. *z'obam* i *z'obļem*.

4.5.5.6. inf. *li:z'ati*, sup. *li:z'at*; prez. sg. 1. *li:žem*; pl. 3. *li:žju*, imper. sg. 2. *li:ž'i*, pl. 2. *li:ž'ētē*; pridj. radni *li:z'al*, *li:z'alē*, *li:zala*; pridj. trpni *li:zan*, *li:zane*, *li:zana*. Tako: *driem'ati*, *gi:b'ati*, *pi:s'ati*, *ki:h'ati*, *ri:t'ati*, *šči:p'ati* itd.

4.5.5.7. inf. *st'epati*, sup. *st'epat*; prez. sg. 1. *stieplēm*, pl. 3. *stieplęju*; imper. sg. 2. *st'epļi*, pl. 2. *st'epļētē*; pridj. radni *st'epal*, *st'epalē*, *stiepala*; pridj. trpni *st'epęn*, *st'epęne*, *st'epęna*.

4.5.5.8. inf. *or'ati*, sup. *'orat*; prez. sg. 1. *or'jem*, pl. 3. *or'ęju*; imper. sg. 2. *uor'i*, *or'i*, pl. *uor'ētē*; pridj. radni *'oral*, *'oralē*, *orála*; pridj. trpni (z)orá:n, (z)orá:nę, (z)orá:na.

3. razred

4.5.5.9. inf. *br'ati*, sup. *brà:t*; prez. sg. 1. *bęr'em*, pl. 3. *bęr'ęju*, *bęró:*; imper. sg. 2. *bęr'i*, pl. 2. *bęr'ētē*; pridj. radni *brà:l*, *brà:lē*, *brála*; pridj. trpni *brán*, *bráne*, *brána*. Tako se mijenjaju glagoli: *pr'ati*, *zv'ati*, *sp'ati*, *tk'ati* itd.

4. razred

4.5.5.10. inf. *da:v'ati*, sup. *da:v'at*, prez. sg. 1. *dá:jem* uz *dá:vam,*, pl. 3. *dá:ęju* (uz) *dá:vaju*; imper. sg. 2. *dá:ve*, pl. 2. *dá:vētē*; pridj. radni *da:v'al*, *da:v'alē*, *dá:vala*; pridj. trpni *dá:van*, *dá:vane*, *dá:vana*.

4.5.5.11. inf. *smej'ati se*, sup. *sm'ejat*; prez. sg. 1. *smiej'ëm se*, pl. 3. *smiej'ëju se*, *smejó: se*; imper. sg. 2. *smiej se*, pl. 2. *smiejte se*; pridj. radni *sm'ejal*, *sm'ejale*, *smejá:la*; pridj. trpni *smejá:n*, *smejá:ne*, *smejá:na*.

4.5.5.12. inf. *pľuv'ati*, sup. *pľuv'at*; prez. sg. 1. *pľ'ujëm*, *pľ'uvam*, pl. 3. *pľ'ujeju*, *pľ'uvaju*; imper. sg. 2. *pľ'uj*, *pľ'uve*, pl. 2. *pľ'ujte*, *pľ'uvete*; pridj. radni *pľuv'al*, *pľuv'ale*, *pľ'ovala*; pridj. trpni *pľ'uvan*, *pľ'uvane*, *pľ'uvana*. Isto tako i *bľuv'ati*.

4.5.5.13. inf. *s'ejati*, sup. *s'ejat*; prez. sg. 1. *s'ejam*, pl. 3. *s'ejaju*, *sejó:*; imper. sg. 2. *siej*, pl. 2. *siejte*; pridj. radni *s'ejal*, *s'ejale*, *s'ejala*; pridj. trpni *s'ejan*, *s'ejane*, *s'ejana*.

4.5.6. Šesta vrsta

4.5.6.1. inf. *kupù:vati*, sup. *kupù:vat*; prez. sg. 1. *kupù:vam*, *kup'ujëm*, pl. 3. *kup'uvaju*, imper. sg. 2. *kup'uj*, *kupù:vë*; pl. 2. *kup'ujte*, *kupù:vete*; pridj. radni *kupù:val*, *kupù:vale*, *kupù:vala*; pridj. trpni *kupù:van*, *kupù:vane*, *kupù:vana*. Tako: *gladù:vati*, *darù:vati*, *kumù:vati*, *radù:vati se*, *zimù:vati*, *bičù:vati*, *napastù:vati* 'dosadivati'.

4.5.6.2. inf. *kov'ati*, sup. *k'ovat*; prez. sg. 1. *ku:j'ëm*; imper. sg. 2. *kù:j*, pl. 2. *kù:jte*; pridj. radni *k'oval*, *k'ovale*, *ková:la*; pridj. trpni *k'ovan*, *k'ovane*, *ková:na*.

4.5.6.3. inf. *obiedovati*, *obieduvati*, sup. *obiedovat*; prez. sg. 1. *obiedujëm*; imper. sg. 2. *obieduj*, pl. 2. *obiedujte*; pridj. radni *obieduval*, *obieduvalë*, *obieduvala*, pridj. trpni *obieduvan*, *obieduvane*, *obieduvana*. Tako i *hman'ikovati* zadržava isti naglasak u svim oblicima.

4.5.7. Glagoli *b'iti* (*esse, sein*), *št'eti*, *'iti*, *j'esti*

4.5.7.1. inf. *b'iti*; nesvršeni prez.

Sg.	1. <i>j'ësm</i> , <i>šem</i>	Pl.	<i>j'ësmë</i> , <i>smë</i>
	2. <i>j'ësi</i> , <i>si</i>		<i>j'ëste</i> , <i>ste</i>
	3. <i>j'ëst</i> , <i>jë</i>		<i>j'ësu</i> , <i>su</i>

svršeni prez.	Sg.	1. <i>b'om</i>	Pl.	<i>b'omë</i>
		2. <i>b'oš</i>		<i>b'ote</i>
		3. <i>b'o</i>		<i>b'oju</i> , <i>b'odu</i>

imper. sg. 2. *b'odi*, pl. 2. *b'odete*; pridj. radni *bi:l*, *b'ile*, *b'ila*

4.5.7.2. inf. *št'eti* 'htjeti'

prez.	Sg.	1. <i>h'očëm</i>	Pl.	<i>h'očëmę</i>
		2. <i>h'očęš</i>		<i>h'očęte</i>
		3. <i>h'očę</i>		<i>h'očęju, h'očę</i>

imper. sg. 2. *huoč'i*, pl. *huoč'ęte*; pridj. radni *št'el, št'ęle, št'ęla*, particip prez. *št'ęči, št'ęče, št'ęča*.

4.5.7.3. inf. 'iti

Sg.	1. 'idëm	Pl.	'idëmę
	2. 'idęš		'idęte
	3. 'idę		'idęju, 'idu

imper. sg. 2. *h'ędi*, pl. 2. *h'ęte, h'ędęte*; pridj. radni 'išel, 'išle, 'išla.

4.5.7.4. inf. *j'ęsti*, sup. *j'ęst*, 'ijest

Sg.	1. (<i>j</i>)iém, 'ijëm	Pl.	(<i>j</i>)iem'ę, 'ijëmę
	2. (<i>j</i>)iės, 'ijęš		(<i>j</i>)iet'ę, 'ijęte
	3. (<i>j</i>)ié, 'iję		(<i>j</i>)iej'u, 'ijęju, jędó:

imper. sg. 2. (*j*)ié, 'iję, pl. 2. (*j*)ięte, 'ijęte; pridj. radni *j'el, j'ęle, (j)ęla*.

4.6. Prilozi

4.6.1. Mjesni

Mjesto označuju: *gd'ę* i *d'ę*; 'odę 'ovdje', *t'otu* 'tu', *v'unę*, 'vani', *nà:pre, odnà:pre, o3d:di* 'odostraga', *sriédi, posriédi*.

Smjer: *k'am, kó:t* 'kuda', *t'am, to:t-t'am, v'un, n'utru, d'ęle, g'ęre, ovó:t, onó:t, tó:t, ovó:dęk, tó:dęk, onó:dęk, o3d'ola, o3đuol, o3g'ora, d'okut, duokič, duotič* 'dokuda', *d'otud, pr'oč* 'odavde' (*idęš pr'oč, b'ęš pr'oč*), *popr'ęcki*.

4.6.2. Vremenski

Općeg su značenja: *gd'a*, 'kada', *n'ęgda, mà:m* 'odmah', *t'aki* 'uskoro', *sk'ęre, zm'ęsta* 'odmah', *vęzda, v'ęte, p'okļę, f'urt* 'neprestano', *naviek, st'oprem* 'tek', (*si-st'oprem v'ęzda d'ošel?*), *pá:k* 'opet' (*pá:k-mę-ję vu:dr'il*).

Prilozi kojima se izriče doba dana i tjedna: *šč'ęra, pr'ękšč'ęra, pręd'ęščęrem* 'prekjučer', *z'utra, sn'ęčka* 'sinoć', *pr'ęksn'ęčka, ht'ęnuoč'i, ft'ęnuoč'i* 'noćas', *hju:trę, hpuol-dan, hvęčęrku* 'kasno po podne prema večeru', *hvę:čęr*.

Prilozi koji kazuju odnos prema godini i godišnjim dobima: *pr'ędlani, prędlá:ni* 'pretprošle godine', *lá:ni, řętes* 'ljetos', *křętu* 'iduce godine', *pr'ęk-řętu* 'za dvije godine'. (Odnos među godišnjim dobima izriče se sintagmama: *s'ęga-řęta* 'ovoga ljeta', *s'ęga-v'uřętja* 'ovoga proljeća', *s'ę-j'ęšęni* 'ove jeseni', *s'ę-zimę:* 'ove zime' itd. usp. t. 4.3.3.)

4.6.3. Uzročni, namjerni, načinski

Uzročni: *z'akę, z'atę*. Namjerni: *řtr'uc* 'za inač'.

Načinski: *k'ak, zab'adaf* 'uzalud', *p'ęšicę* 'pješke', *j'ędva-j'ędvicę, k'omę, sę:j'ęne, natieščę, stí:huga, zd'obra, nauopak, naj'ęmpot*. Načinski prilozi koji su nastali od pridjeva imaju sufiks kao Nsg pridjeva sr. r.: *b'ęrže, j'akę, dařęke, řęřke, t'ęřke, t'ihę, g'ęrde, řiepe* itd.

Prilog *b'ęrže* ima stari komparativni oblik, sada komp. glasi *beržieše*. Nema lika *s berz-*. Pridjev od iste osnove ima komparativ *b'ęrži, beržieši*, a pozitiv je *řřęten*, koji ima i komp. *řřętnęši*.

4.6.4. Količinski

pó:ne, d'osta, m'alę, řajn 'prilično' (*řajn-je donęsel t'oga*), *prę:vęč, řpluoh* 'sasvim', *znüovič, nãzę* 'opet', *on'uřike, k'uřike, h'ajt* 'podosta' (*b'ile-je 'onda h'ajt penę:s*).

4.6.5. Modalni

Za potvrđivanje: *b'ogmę, za'istinu, zb'ila*; za pitanje: *ęj*; za nesigurnost: *m'ęrti, sig'urnę*; za sumnju: *tuob'ože*; za suprotnost: *m'ętiem-t'oga*; za isključivanje: *s'amę, řęđine* itd.

4.6.6. U Gregurovcu pored drugog leksika njemačkoga porijekla (rudarska, stolarska, postolarska, zidarska i građevinarska terminologija) ima i priloga iste provenijencije: *řęst* 'jako, čvrsto' (*řęst-ga pri:m'i*), *řajn* 'zgodan' (*t'o-ti-je řajn d'ęčķę*), *g'li* 'upravo' (*g'li-s'ęm r'ęķęl*), *řr'ęk* (schreck) 'koso', *řl'ajsik* (fleißig) 'brzo'.

4.7. Uzvici

- a) Za zaprepaštenje i jadikovanje: *j'oj (m'ęne), j'aj (m'ęne), 'im (n'iję zná:m)*.
- b) Za prijekor, negodovanje: *h'ęj, 'ah, ah'a, řuj, 'hm, 'ęh*.
- c) Za prijetnju: *č'akę, ah'a*.
- d) Za zgražanje: *'uh, 'uf, 'aoo*.
- e) Za veselje, radost: *'ijuju, juhú:, h'ęj-h'aj, h'uři-h'aj*.
- f) Za dozivanje i poticanje: *h'ęj, d'ęj, h'ęjde, h'alo, n'a, 'ęj, h'ę, h'ęj*.
- g) Za neugodnost: *h'ęc* (kad se čovjek opeče).
- h) Za dozivanje peradi i domaćih životinja:

— za tjeranje:

h'ęšš za perad općenito,

h'uš za svinje,

š'ic za mačku,

m'arš za psa;

— za dozivanje, vabljenje:

č'u-č'u za kokoši; *pi-pi-p'i* za male puriće; *c'uka-c'uka-c'uk* za piliće; *ž'iba-ž'iba* za male guskice; *l'iba-l'iba* za male patkice; *p'ika-p'ika* za purane; *ńuo-ńuo* za svinje;

— za voznu stoku:

hę:js (*hę:js k-s'ębę nā*; *hę:js 'od-sębę*) za upravljanje kravama, volovima pri vožnji, *ští*., *ští:h'a*, *vó*., *vó:ha* za zaustavljanje goveda pri vožnji; *h'ęla-h'ęla* pri nukanju za napajanje goveda;

— za konje:

g'ija za pokret pri vožnji i inače, *b'ista* za skretanje desno, *hó:t* za skretanje lijevo, *vę*., *vę:h'a* za zaustavljanje.

5. IZ TVORBE

5.1. *Deminutivi*

Kao i u ostalim kajkavskim govorima, tako je i u Gregurovcu vrlo česta upotreba deminutiva i hipokoristika.

Za tvorbu deminutiva imenica najčešći su nastavci: za m. r. *-ęk*, *-ęc* (*-ę* je u oba sufiksa postojano); za sr. r. *-cę*, *-ękę*; za ž. r. *-ica*, *-čica*, *-ičica*.

5.1.1. *Imenice muškog roda*

-ęk: *m'ožęk*, *gr'ofęk*, *kr'alęk*, *sirom'ačęk*, *będ'ačęk* (o nastavku *-ęk* u tvorbi osobnih imena v. t. 5.2.1.), *p'ęšęk*, *c'ujzęk*, *v'oļęk*, *m'ujčęk*, *b'orek*, *gr'ozdęk* itd.

-ęc: *zv'ončęc*, *d'ęčęc*, *l'ončęc*, *br'ęščęc*, *potuočęc*, *p'ęrstęc* i *p'ęrstęk*, *koť'ačęc* i *koť'ačęk* itd.

Imenice m. r. s nastavkom *-ič*, a) od *-itъ*: *br'atič*, *slabi:č*, *hüoblič*, *ška:r'ič* (dio na zaprežnim kolima) i b) od *-ičъ*: *vodí:č*, *r'ibič*, nisu deminutivi.

5.1.2. *Imenice srednjeg roda*

-cę: *pę:rcę*, *stękięlcę*, *rę:bręcę*, *korí:cę* 'malo korito', *m'ęstęcę*, *s'ęrčęcę*, *tięlcę*, *drięfcę* itd.

- ę:ce: *tęłę:ce, prasę:ce, detę:ce* itd.
 -ęke: *n'ębęke, 'okęke, mł'ękęke, v'uheke, s'ončęke* itd.
 -(x):jičę: *zęłičę, korę:ničę, gruoździčę, kamięničę* itd.

5.1.3. Imenice ženskog roda

- ica: *riōžica, d'ęklica, p'ucica, m'amica, mr'avlica, tr'avica* itd.
 -ičica: *m'amičica, gl'avičica, l'ętvičica, tr'avičica, k'apičica* itd.

5.1.4. Augmentativi

U odnosu na deminutive, augmentativi su rjeđi. Frekventniji su nastavci: *-ina, -ura, -urda*: *lięncina, męrc'ina, tęrb'ušina, m'ęšina; klaf'ura, pij'andura; glav'urda*.

Nastavci su za pejorativne imenice: *-ęš, -ke* za m. r., npr. *t'ikvęš, b'ukvęš, k'ukmęš; posc'ańke, posr'ańke; -ańa* za ž. r., npr. *tikv'ańa, rit'ańa*, itd.

5.2. Onimija

5.2.1. Osobna imena

U Gregurovcu prevladavaju uglavnom kalendarska tradicionalna muška i ženska imena. U novije vrijeme zamjenjuju ih narodna imena.

5.2.1.1. Muška imena

Uobičajeni su sufixi za tvorbu muških imena: *-a, -ač, -ke, -ina, -ič, -iček*. Frekventna muška imena na *-ke* nemaju semantičko obilježje hipokorističnosti. Hipokoristički nisu obilježena ni imena koja imaju nastavke: *-a, -ač, -ęc, -ina*. Hipokoristici jesu muška imena na: *-ęk, -ica, -iček*. Dominantne varijante imena tvore se nastavkom: *-ęk*, i to ne samo za muška već i za ženska imena. Redovno nemaju ekspresivno značenje.

Pregled muških imena

a) Prema crkvenim imenima

- 'Adam (Adamus): J'ada,n 'Adeķ, J'adanęk, 'Adameķ
 G'usta (Augustus): G'ustęk
 Andrą:š (Andreas): D'aške, Dą:š, Drą:š, Jandra:š, D'ašek
 Blą:š (Blasius): Bl'aške, Bl'ažęk
 D'anač (Danielus): D'an, D'anęk, D'aničekęk
 D'ołfa (Adolphus)/ D'ołfęk

F'lip (Philippus), F'lipëk
 Frá:mo (Franciscus), Fr'anc, Fr'ancek, Fr'anëk, Frà:niček,
 G'aber (Gabriel), G'abrëk, Gà:briček,
 'Imbra (Emericus), 'Imbrëk, 'Imbrica
 'Ivek (Joannes), 'Ivo, 'Ivica, 'Iviček, V'anček, V'anča
 J'oške (Josephus), J'oža, Jùožëk, Jùožica, Jož'ina, Jùožičëk,
 K'arlin (Carolus), K'arlëk
 J'anke (Joannes Evangelista): Já:nuš, J'ankeç, Já:nušek, J'anikič
 J'akup (Jacobus), J'akupek
 J'ura (Georgius), J'urëk, J'urke, J'urček
 L'ujz (Aloisius), L'ojzek, L'ojziček, L'ojske, L'ola
 L'udva (Ludovicus), L'udvek, L'udviček
 L'ackë (Ladislaus), L'acek, L'adek, L'adač, L'adaček
 M'arke (Marcus), M'arkëç, M'arkič, M'arkuš
 M'iške (Michael) M'ika, M'ikek, M'ikič
 P'etër (Petrus), P'etrëk, P'ërica, P'ërek, P'ëro, P'ëtriček
 R'uda (Rudolphus), R'udek, R'udič, R'udač, R'udiček
 Štief (Stephanus), Št'efëk, Št'ëf'ina, P'iep, P'iepač, Št'ëf'ičke, Št'ëfič
 St'anke (Stanislaus), St'ankeç, St'anikič, St'anëk
 T'omëk (Thomas), Tomá:š, Tùomač
 T'onča (Anthonius) T'onček, T'onëk
 L'ëksa (Aleksius), L'ëkse k
 M'atek (Mathias) Matijá:š, M'atiček
 P'avel (Paulus), P'avlek
 V'alënt (Valentinus), V'alëk, T'inek, V'alač, V'alda
 V'ilča (Wilhelm) V'ilček, V'ilke
 Vi:nc (Vicentius), V'inke, V'incek, C'ënek, V'inkuta
 V'ida (Vitus), V'idëk, V'it
 V'iktor (Victorius), V'iktorek

b) Ostala

B'oža, B'ožëk
 Br'anke, Br'ankeç, Br'anikič, Br'aco
 Dr'ageç, Dr'aček
 M'irke, Mirkeç
 M'ilan, M'ilëk
 Sl'afke, Sl'avač, Sl'avëk, Sl'afkeç
 Zl'atke, Zl'atek, Zla:tač, Zl'atkeç
 Ž'ëkë, Ž'ëkëç, Ž'ëlač

5.2.12. *Ženska imena*

Kao kod muških imena, tako i kod ženskih postoji više sufiksa za tvorbu ekspresivnih imena. Najproduktivniji je deminutivni nastavak *-ica* za svako žensko ime, koji ima ujedno i obilježje hipokorističnosti, kao i rjeđi, sufiks drugog stupnja *-ičica*. Sufiks *-ička* kao i *-ek* ne kazuju uvijek deminutivnost.

Pregled ženskih imena

a) Prema crkvenim imenima

'Anka (Anna), 'Ančica, 'Anča, 'Ankica, J'ana, J'anica, J'anek
 B'ara (Barbara), Bà:rica, B'arek, Baruca
 C'ijika (Caecilia), C'ija, C'ijek
 Bèrn'arda, Bèrn'ardica, B'ebica, B'eba
 Dùora (Dorothea), Dùorica, Dùorek
 Đ'ela (Angelia), Đ'eļica, Đ'eļek⁴⁰
 Fr'anca (Franciska), Fr'ancika
 Đ'urda (Georgina), Đ'urdica, Đ'urek, Đ'ura
 'Iva (Johanna), 'Ifka, 'Ifkica
 J'aga (Agatha), J'agica
 J'alža (Elizabetha), J'alžica, J'alžika
 J'ela (Hellena), J'eļica, J'eļek
 J'ulika (Juliana), J'ulčika, J'ulek
 K'ata (Katharina), K'atica, K'atek, K'atičica
 Kla:ra (Clara), Kla:rica
 L'iza, L'izika, L'izica
 Mà:ra (Maria), M'arica, M'arek, Mà:ca, Mar'iča, Marì:čka
 M'ica, M'icika, M'icek
 Ma:gda (Magdalena), Màngdica, Màngdek, Màngda
 M'alča (Amalia), M'alčika, M'alček
 Margieta (Margaretha), Margietica, Margietek
 Nježa (Agnes), N'ežika, Nježica
 P'epa (Josephina), P'epica
 Pavļ'ina (Paulina), P'avica, Pà:va
 Št'eļa (Stephania), Št'eļica, Štefička
 T'inika (Christina), T'inčika, T'inča, T'inčica
 T'onika (Anthonia), T'ona, T'onek, T'ončika
 V'era (Veronica), V'erica, V'erek

b) Ostala

Br'anika, Br'ankica, Br'ančica
 L'uba, L'ubica

⁴⁰ Iz tehničkih razloga ovdje se fonem ž piše s *Đ*, *đ*

N'ada, N'adica, N'adičica, N'adek
 N'ena, N'enica, N'evenka
 R'uža, R'užica
 Sl'ava, Sl'avica
 Z'ora, Z'orica, Z'orek
 Zl'ata, Zl'atica

5.2.2. Nazivi za udate žene

Kada se govori o udatim ženama, u Gregurovcu se nazivaju po prezimenu muža.

Sufiksi:

-*ača*: *Cicri'ača* (Cicnjak), *Jembrih'ača* (Jembrih), *Šant'ača* (Šantek) itd.
 -*ęfka*: *Kukuļęfka* (Kukulja), *Štefulęfka* (Štefuljak) itd.
 -*ovica*: *Šà:ntekovica* (Šantek), *J'embrihovica* (Jembrih), *Giorskovica* (Gorski), *Gr'ozdekovica* (Grozdek), *B'urekovica* (Burek), *J'ugovica* (Jug) itd.
 -*ica/-i:ca*: *Vuči:ca* (Vuk), *Grzeļi:ca* (Grzelj), *Lukači:ca* (Lukač), *Kovači:ca* (Kovač), *Sveiti:ca* (Sveteć), *Kužeri:ca* (Kužir) itd.
 -*ka*: *C'obovička* (Cobović), *Mih'alčevićka* (Mihalčević), *S'inkovička* (Sinković), *Klà:rička* (Klarič), *Pętreč'ička* (Petričić), itd.

5.2.3. Etnici

Za tvorbu etnika u Gregurovcu postoje sufiksi: a) za m. r. -*à:neć*, -*ęć*, -*čan*: *Gregurovčà:neć*, *Bedękovčà:neć*, *Gorà:neć*, *Varažlineć*, *Veļičà:neć*, *Mihovļ'ančan*, *Golub'ovčan*, *Radob'ojčan*, *Lępogl'avčan*, *Zlat'arčan*, *L'oborčan*, *Kuzm'inčan*, *Oč'určan* i *Več'určan* itd.; b) za ž. r. -*čānka*, -*ańka*: *Gregurovčà:ńka*, *Mihovļ'ančānka*, *Gorà:ńka*, *Orehovčà:ńka*, *Kuzm'inčānka*, *Bednà:ńka* itd.

5.2.4. Ktetici

Tvorbeni su sufiksi za ktetike: -*(ęć)ki*, -*ski*: *gregurové:čki*, *golubové:čki*, *orehové:čki*, *v'ęternički*, *mihovļ'ański*, *zlatà:rski*, *lępoglà:vski*, *varažli:ński*, *lò:borski*, *gó:rski*, *radobò:jski* itd.

5.2.5. Zoonimi

Krave: *L'isa*, *Š'ara*, *P'ęrga*, *Š'ęka*, *B'ęba*, *R'ička*. Konji: *Š'arga*, *B'ęba*, *Vr'ana*, *V'ilma*, *L'inda*. Psi: *V'okič*, *R'inkič*, *M'ędič*, *N'era*, *L'ila*, *M'ędo*, *S'okol*, *N'ero*, *C'igo* itd.

5.2.6. Nazivi blagdana

Nazivi koji su izvedeni od imena svetaca srednjeg su roda i imaju nastavke *-ę* iza palatala, a *-e* iza nepalatala, npr. *Iv'ańę, Mă:rtińę, Štiefanę, Katar'ęńę, Magdal'ęńę; Petr'ove, Bl'ažove, Jur'ęve, Jă:nuševę, Mih'oļę, Antuonovę, Jüožęfovę, R'okovę, Tomă:šovę, Vidovę, Andră:šovę, Vaļęnti.novę, Janińę, Barb'arinę* itd. Naziv je blagdana *S'ęsvętę* Npl ž. r.

Ogled govora Gregurovca

T'ak-ję b'ilę

Poviędali-smę j'ęnu v'ęčę pri-h'ižę t'ęčę Fr'ance k'ak-ję b'ilę. Poslú:ša 'ona, k'imļę z-glá:vu p'ak vęļi:

— B'om -vam r'ajši j'a poviędala k'ak-ję b'ilę! Pă:mtim b'ormęš k'ak g'ędęk mi-ję osem d'ęšet'osem lięt na plę:či.

N'ękak 'okoļi dv'ojsęt i-čętę:rtoga l'ęta puosl'al-n'am-ję nięšči z-Am'eriķę, nękte-ri št'ęri ję t'am d'elat pr'ęšęl, n'ękakvoga sk'ęręm bięluga zę:míča. D'ęńęm j'a tųo h-r'ajń gličęk. Kų:ham j'ęnu v'uru, kų:ham dvię, a s-tiém n'ič, pak-n'ič! Tę:rdę-ję b'ilę i tę:rdę ost'alę.

P'okļę-ję nękt'ęri pov'ędal da-ję tųo ká:va. L'etę dni: p'okļę duójdę k-n'am gęom'ę-ter, sę:di-si 'okoļi jędęnă:jst vų:r t'otu na-dvor'išču, p'ak-mi vęļi: n'aj-bi-mu sk'uhala n'ękę k'oj ję h-šķęrn'ęclinu don'ęšęl. Zaględam j'a pă:k'onę zę:míčę, s'amę k'oj-ję v'ęzda b'ilę sk'ęręm čę:mņę, on'ak hęrdă:vę, a liępę-ję di:s'alę. D'obre, mišlim si, v'ęzda znă:m d'a-sę tųo zuov'ę ká/va, r'ękļę-ję n'aj-mu sk'uham, znă:či, tųo-sę-bo j'ęļę, p'ak vęļim stă:romu:

— H'ędi C'ęńęk na ná:ižę, donę:s'i măļę gr'ajęka, b'om-mu dięla k-t'omu k'oj-mi-ję dăl, k'oj-bo 'imęl buógi č'ovęk k'oi poj'ęsti, a nę t'oga zę:míča za-puol s'acıčę s'amę. Im-bò: s'amę stiém puost'al l'ačęn.

T'ak-ję b'ilę n'ęgda, b'ormęš!

(Burek Bara, Gregurovec)

Zusammenfassung

DER DIALEKT VON GREGUROVEC IN DER GEMEINDE ZLATAR-BISTRICA

Nach dem Überblick der geographischen und ökonomischen Lage und der Geschichte des Dorfes, wird die Phonologie, synchronisch und diachronisch, beschrieben. Es folgt die Morphologie, wo die besondere Aufmerksamkeit der prosodischen Typen der Substantiva und Verba gewidmet wurde. Dazu wird die Bildung der Deminutiven, Augmentativen und der Ononymen, mit besonderer Rücksicht auf die Personennamen, zugefügt.

Die Akzentuation ist es vom Ivšić's Typ I_2 , d.h., dass der ältere kajk. Akut bewahrt sind, und vor der kurz betonten letzten Silbe ist die Silbe immer lang. Vor der langen akutierten letzten Silbe ist die Silbe in Gregurovec immer kurz. Also, vor diesen zwei Arten der letzten Silbe ist die Kvantitätsopposition aufgehoben.

Der lange Vokalismus hat 7 (i:, ie, e:, a:, o:, uo, u:) und der kurze sechs (i, e, ɛ, a, o, u) Vokale. Die alter ɔ und ɨ haben in einer langen Silbe o, und in einer kurzen Silbe entweder o (meistens) oder u (gewöhnlich in einer unbetonten Position) gegeben (z. B. im I. Sg. *glavó:* und *glà:vu*). Das *uo* stammt vom o, und das *ie* von *Jat* und Halbvokalen. Das sylabische *r* ist durch *er* ersetzt. Ein nachtoniges o ist in der letzten Silbe durch e ersetzt, sonst bleibt es erhalten, ausser in einigen Beispielen, wo es durch u ersetzt ist, z. B. in der Endung *-uga*. Ein *a:* wird als *a* ausgesprochen. Es gibt keine Prothese vor dem o.

Vor den Vokalen *i*, *ie* und *e* aus einem Halbvokal geht ein *l* in das *l* über. Anstatt des Duals besteht die Konstruktion mit 2, 3, 4, aber nur für den Akk. (im Nom. kommt der Pl.) Bei den m. Sub. gibt es die Kategorie der Belebtheit. Der Dat. und der Lok. Sg. der a-Deklination endet auf ein *-e*. Bei den Adjektiven unterscheidet man zwischen der bestimmten und unb. Form. Die Neutra haben im Pl., ausser Nom., Akk., gewöhnlich die Endungen der a-Dekl. Das Supin kann sich vom Inf., ausser durch die Endung, auch prosodisch unterscheiden, und zwar: durch die Stelle der Betonung, die Kvantität und den Ton. Im 3. Pl. Präs. gebraucht man Formen mit den alten Endungen und mit der Endung *-ju* bei allen Verben.

Das dominante Suffix in der Bildung der m. und w. (expresiven) Personennamen, ist *-ek*.

